

JOURNALISTI

Suomen Journalistiliiton ammattilehti 90. vuosikerta • 27.11.2014

14 2014

Ylefantti

Miksi kaupallinen media pitää Yleisradiota rahasyöppönä? » 8

Miksi? Kysymyksiä herättävä kuva Juha Siltasesta julkaistiin Suomen Kuvalehdessä 45/2014. Se julkaistiin pystykvaksi rajattuna.

Kuva pysäyttää lukemaan

Lehtiä selatessa jutut yleensä vain vilistävät ohi. Harvoin näkee kuvan, joka pysäyttää lukemaan jutun, vaikka se on lehtikuvan keskeinen tehtävä.

Markus Pentikäisen kuva näytelmäkirjailija **Juha Siltasesta** pysäytti lukemaan koko jutun. Kuvassa Siltanen peittää kämmenellään suunsa ja puolet kasvoistaan. Miksi? Onko kirjailijalta loppunut sanottava, onko

häntä sensuroitu, onko joku yrittänyt vaientaa hänet vai polttaako hän vain pikkusikaria?

Jutun otsikko ja ingressi eivät anna mitään viitettä kuvan tulkintaan. Kuva ei kuvita otsikkoa ja ingressiä, vaan luo jännitteen niiden välille. On pakko ryhtyä lukemaan juttua.

Lehtikuvilla on toki tekstistä riippumatonkin roolinsa valokuvateoksina. Jos kuvat eivät

kuitenkaan pysäytä lukemaan lehden juttuja, lehti on pian entinen lehti ja entisiä ovat silloin myös kuvaajien ja toimittajien työpaikat.

Pysäyttäviä lehtikuvia tarvitaan. Niiden ottamiseen tarvitaan edelleenkin taitavia ammattilaisia, joille annetaan myös aikaa ottaa hyviä kuvia.

Matti Matikainen

matti.matikainen@mattimatikainen.fi
KIRJOITTAJA ON FREELANCE-VALOKUVAAJA.

numeraali

58

Suomalaisista 58 prosenttia pitää kotimaista yksityistä mediatarjontaa erittäin tärkeänä kotimaisen kulttuurin ylläpitäjänä ja vahvistajana. Kotimaisen median arvostukseen vaikuttaa selvästi etenkin vastaajan koulutustaso.

LÄHDE: KOTIMAISEN MEDIATARJONNAN MERKITYS SUOMALAISILLE 2014 -TUTKIMUS

poimuri

Toimitusten toivetutkija on helposti tavoitettavissa, mukautuu toimittajan aikatauluihin ja ymmärtää journalistista työprosessia. Hän esimerkiksi tarkistaa sitaatit vartissa, ei ”huomenna”. Hän on mukava tyyppi, joka antaa aikaansa ja selittää asioita tarvittaessa juurta jaksain.

Tutkija **Mari K. Niemi** Turun Sanomissa 14. marraskuuta

Tutkimustiedon perusteella suomalaisessa mediassa maailmaa kommentoiva asiantuntija on mies, ennestään tuttu naama ja mikäli kommentoitavana on maailmantalous, yleensä Sixten Korkman.

Toimituspäällikkö **Jarmo Raivio** Suomen Kuvalehdessä 14. marraskuuta

Naisia esiintyy yhteiskunnallisissa tiedotusvälineissä yllättävän vähän. Juu, tiedän, että Suomessa ilmestyy kymmeniä naisille suunnattuja aikakauslehtiä. Niissä haastatellaan naisia sekä kokijoina että asiantuntijoina. Se on hyvä! Itse toki kaipaan naisia kaikille elämänalueille, en vain kodin, ruuan ja hyvinvoinnin pariin.

Päätoimittaja **Riikka Suominen** Huilin verkkosivuilla 11. marraskuuta

mitenkäs nyt?

Yrittäjinä toimivat freelancerit ovat joutuneet hankaluuksiin maksuaikojen pidennettyä, kun Sanoma siirsi laskutuksensa hoidon Intiaan. Aiemmin ajallaan maksetut laskut ovat olleet eräpäivästä myöhässä osin yli viikon verran. Viestintäjohtaja Hanna Johde, miten asia saadaan kuntoon?

Taloushallinnon ulkoistuksen pilottivaihe on vasta päättynyt. Ostolaskujen käsittelyprosessi ei vielä toimi toivotulla tavalla, ja tästä on valitettavasti aiheutunut viiveitä. Tilanne paranee kuitenkin koko ajan. Prosessi ja sen osapuolet tulevat tutummiksi ja siten nopeammiksi. Myös tiedonkulku nopeutuu.

Lähdesuoja ei ole kaupan

Markku Lappalainen
markku.lappalainen@journalistiliitto.fi

MTV kertoi lokakuun lopulla, että sille oli tarjottu poliisin salaisia tietoja maksua vastaan. Tietojen kaupittelija oli aiemmin antanut MTV:lle keskusrikospoliisin terrorismitutkinnasta paikkansa pitäneen tiedon, joka johti näyttävään uutiseen. MTV lupasi tiedonantajalleen lähdesuojan.

Rikkoiko MTV lähdesuojalupauksensa, kun se päätti julkistaa rahastusyrityksen? Murensiko MTV laajem- minkin lakiin kirjatun lähdesuojan uskottavuutta?

Journalistin ohjeiden mukaan ”journalistilla on oikeus ja velvollisuus pitää tietoja luottamuksellisesti antaneen henkilöllisyys salassa siten kuin lähteen kanssa on sovit- tu”. Käytännössä tämä merkitsee myös pidättäytymistä tiedoista, jotka antavat viitteitä lähdesuojaa nauttivan henkilöydestä.

Mutta lähdesuoja ei ole pysyvä valtakirja, se koskee vain niitä tapauksia, joista journalisti on tietolähteensä kanssa erikseen sopinut. On mahdollon ajatus, että yhden uutisen yhteydessä annettu lähdesuoja kattaisi automaattisesti kaikki saman tietolähteen yhteydenotot

– varsinkin, jos yhteistyön ehtoihin halutaan liittää rahan kaltaisia kiristysruuveja.

Vinkkitietoon ja kaikkeen journalistiseen tiedonhan- kintaan pätee se periaate, että uutisen arvoinen tieto jul- kistetaan, kun siihen liittyvät tiedot ja muut ulottuvuu- det on asianmukaisesti tarkistettu. Edes salaisen tiedon kertojan motiivit eivät ole merkityksellisiä, jos tiedot pitävät paikkansa ja ovat relevantteja.

Lähdesuoja on yhteiskunnallisesti merkittävän tie- don hankinnassa tärkeä työkalu. Ilman sitä vallan vahti- koiralta puuttuisivat keskeiset syömähampaat. Sitä pitää myös käyttää taiten. Raha tai muut lisukkeet suojan voi- teluaineina rapauttavat järjestelmää. Lähdesuojaa ei so- vi alistaa kauppatavaraksi. Journalismissa ei tiedosta ole tapana maksaa.

MTV:n tapaus antaa aiheen pohtia lähdesuojaa ja sen vaalimista. Hyväksi ajatuksien virikkeeksi sopii Ylen toi- mittajan **Sanna Ukkolan** kriittinen blogiteksti *Pyhä, pyhempi – lähdesuoja*. Niin kuin elämässä yleensä, tässä tapauksessa on myös hämmäntäviä juonteita.

”Miksi kaupallinen media nähdään poikkeavana liiketoimintana? Ei koulutuksen tai terveyspalve- luiden kohdalla käydä keskustelua, että julkinen toi- minta kaventaa voitontavoittelun mahdollisuuksia.”

SDP:n eduskuntaryhmän
puheenjohtaja Jouni
Backman

mediakritiikki

JOURNALISTI ARVIOI JOURNALISTISIA TUOTTEITA.

toimii

Napakasti, mutta lämmöllä

KSML.tv

Mikä? Nettitelevisio KSML.tv toimii osana Keskiuoma- malaisen KSML. fi-verkkopalvelua. Verkkojuttuja voi lukea maksutta viisi viikossa. Netti-tv aloitti lokakuussa 2013.

Yleisö: Videoita käynnistetään keskimäärin 2 600 kertaa päivässä.

Tekijät: Päävas- tuussa toimittaja Shahin Doagu ja kuvaaja-editoija Marko Kauko.

Sanomalehdissä laajennetaan kovaa vauhtia nettitele- vision puolelle juttukeikan sivutyönä kuvattujen haas- tatteluklippien sijaan. Tässä kerkassa on tukevasti myös *Keskiuomalainen*. Se julkisti aloittavansa netti-tv:n jo vuonna 2012, mutta ensimmäiset *KSML.tv*-videot jul- kaistiin vasta runsas vuosi sitten.

Odotus kannatti, sillä jälki on nyt tasalaatuista. Jutut ovat napakoita ja informatiivisia, mutta ote lämmin, pai- kallinen ja lähellä arkea. Etenkin nettitelevisiota päätoi- misesti tekevän toimittaja-kuvaaja-työparin jutuissa on ammattimainen ja tunnistettava jälki.

KSML.tv julkaisee päivittäin yhdestä neljään videota. Yksi jutuista on perusteellisempi, juonnettu ja leikattu. Pääosa on toimituksen omaa tuotantoa. Videoita oste- taan myös freelancereilta, STT:ltä ja lukijoilta. Nettitele- visiossa julkaistaan lisäksi yhteisöjen ja mainostajien tuot- tamia videoita. Konsepti ei ole poikkeuksellinen, mutta se on toteutettu hyvin.

Aihevalinnoiltaan *KSML.tv* on melko kevyt. Se tar- joaa meikkivinkkejä, raportoi löytökissan tarinaa tai ker- too paikallisen yrityksen toiminnasta. Joukosta löytyy myös aitoja uutisvideoita, mutta kestääne vielä tovin ennen kuin kovimpia omia skuppeja julkaistaan kanta- lehden ulkopuolella. Valinta on varmasti perusteltu. Netistä haetaan viihdettä ja oivalluksia.

Kunnianhimoisempia aiheita voisi silti kokeilla, sillä taitoa toimituksesta löytyy. Maistiaisen antoi kolmella kameralla kuvattu, hyvin valaistu veropäivän keskustelu tuloeroista. Sellaisenaan se tosin jäi lähinnä kivaksi lisäk- si uutispäivään ja puffiksi seuraavan päivän lehdelle. *KSML.tv:llä* on edellytykset kasvaa omaksi tuotteek- seen, joka houkuttelisi uutta yleisöä.

Sanomalehtien nettivideoissa pääsee toistaiseksi pit- källe, jos ei aiheuta kovin paljon myötähäpeää. Siitä

TIMO MUSTALAMPI/KESKISUOMALAINEN

Televisiotiimi. Toimittaja Shahin Doagu on Keskiuoma- laisen netti-tv:n kasvat. Kameran takana työskentelee ku- vaaja Marko Kauko. Vuodenvaihteen jälkeen KSML.tv:tä alkaa tehdä päätyönään vuorokuukausin myös toinen toi- mittaja, Tarja Kovanen.

Keskiuomalaisen nettitelevisiolla ei ole pelkoa. Se kes- tää vertailun isommalla väkimmäällä toimiviin taloihin, jotka tuottavat jo omia ohjelmasarjojaan. Toivottavasti resursseja ja rohkeutta löytyy jatkossa lisää.

Marja Honkonen

Kelan luukulla

”Julkinen tiedote” lukee Kelan *Elämässä – Mitt i allt* -lehden apinalaatikos- sa. Virallisesta roolistaan huolimatta *Elämässä* on täysverinen journalis- tinen tuote: lehdessä on ajankohtaisia poimintoja ja havainnollistavia grafiikoita sosiaalietuuksien maail- masta sekä ihmisläheisiä juttuja Kelan asiakkaista.

Elämässä suhtautuu etuuksiin ja tukiin luonte- vasti. Kelan luukku ei ole lehden maailmassa paikka, jossa asioivat vain huono- osaiset. *Elämässä* muis- tuttaa, että Kela palvelee käytännössä kaikkia suo- malaisia.

Valitettavasti Kela itse ei taida arvostaa lehteensä tarpeeksi, sillä *Elämässä* ilmestyi viimeisen kerran lokakuussa. Ensi vuonna sen korvaa samanniminen kerran vuodessa tehtävä opas. Toivottavasti lehden journalistinen ja selkeä ote säilyy oppaassa.

Janne Salomaa

KANNEN KUVA: CHRISTER NUUTINEN

JOURNALISTI JOURNALISTEN

(09) 6122 330, faksi (09) 640 361, PL 50, 00531 Helsinki, etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi/förnamn.släktnamn@journalistiliitto.fi, www.journalisti.fi

vastaava päätoimittaja/ansvarig chefredaktör Markku Lappalainen 040 586 0613 **toimitussihteeri/redaktionssekreterare** Manu Haapalainen 044 755 5002, Manu Marttinen (vuorotteluvapaalla) **toimit- tajat/reportrar** Nina Erho 050 379 8155, Marja Honkonen 050 379 9108 **ulkoasu/layout** Heli Saarela 050 528 5001 **tilaukset/beställningar** YAP tilaajapalvelu 0303 9778, tilaajapalvelu@yap.fi **paino/tryckeri** I-print Oy, Seinäjoki **ISSN** 1236-3596 (painettu/tryckt), 1458-4271 (verkko/nät) **julkaisija/utgivare** Suomen Journalistiliitto – Finlands Journalistförbund

Luovan työn tekijät pettyivät uuteen tekijänoikeuslakiin

Janne Salomaa, teksti
Vesa Laitinen, kuva

Tekijänoikeuslain uudistus ei juuri paranna freelancereiden asemaa, vaikka hallitus-ohjelma niin lupasi.

Kun Jyrki Kataisen hallitus julkisti ohjelmansa kesällä 2011, luovan työn tekijöitä edustavissa järjestöissä riemuuttiin. Hallitusohjelmassa luki, että ”tekijänoikeuslailla säädetään nykyistä tarkemmin tekijänoikeuksien siirtämisen edellytyksinä olevista kohtuullisista ehdoista ja kohtuullisesta korvauksesta”.

Vielä viime talvena tekijäjärjestöt olivat toiveikkaita. Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) valmisteli uutta tekijänoikeuslakia, ja vaikutti siltä, että laki voisi vastata järjestöjen näkemystä ”kohtuullisten ehtojen” määrittelystä.

”Paras vaihtoehto olisi ollut samanlainen sääntely kuin Saksassa. Siellä tekijänoikeuksia käyttävillä yrityksillä on velvollisuus neuvotella tekijäjärjestöjen kanssa minimistandardi tekijänoikeuksien luovutuksesta”, kertoo Kirjailijaliiton lakimies **Sonia Meltti**. Meltti edustaa 28 järjestön yhteenliittymä Tekijäfoorumia, johon myös Journalistiliitto kuuluu.

Maaliskuussa OKM julkisti luonnoksen valmistelemastaan laista. Suomeen ei tuli-

”Aikaa kunnon lainvalmisteluun ei ollut. Jouduimme lennossa koko ajan muuttamaan jotain.”

OKM:n hallitussihteerin sijainen
Riku Neuvonen

si Saksan mallia, mutta luonnoksessa oli hyvääkin. Siinä esimerkiksi kiellettiin sopimukset, joissa ”tekijän luovutuksesta saama korvaus on ilmeisessä epäsuhdassa

tekijänoikeuden tuottamaan taloudelliseen hyötyyn”.

Maininta kuitenkin puuttui hallituksen lokakuussa eduskunnalle antamasta esityksestä, joka todennäköisesti hyväksyttiin talven aikana.

Lakiesityksessä jopa sanotaan suoraan, ettei uuden lain ole tarkoitus muuttaa nykyistä sääntelyä. Tämä vastaa elinkeinoelämän toiveita.

Tekijäjärjestöjen ohella myös tekijänoikeuksia hyödyntävät yritykset lobbasivat lain valmistelijoina. Yritysten mukaan kohtuuttomista sopimuksista ei ole todisteita.

Myös oikeusministeriö suhtautui tiukempaan sääntelyyn kriittisesti.

Hallitusneuvos Jorma Waldén OKM:stä

Esikuvana Saksa. Kirjailijaliiton lakimies Sonia Meltti ja Euroopan Journalistiliiton tekijänoikeusryhmään kuuluva Heikki Jokinen toivoisivat, että mediayhtiöt pakotettaisiin lailla tunnustamaan freelancereiden etujärjestöt neuvottelukumppaneiksi. ”Saksa sääti tällaisen lain vuonna 2002, ja sillä on ollut koko alaa tervehdyttävä vaikutus”.

Kohtuullisuuspykälä sorvattiin kiireessä

Tekijänoikeusasioista vastaava ministeri vaihtui keväällä kesken tekijänoikeuslain uudistuksen, kun vasemmistoliitto erosi hallituksesta. Lakipaketti siirtyi tuolloin Paavo Arhinmäeltä (vas.) Pia Viitaselle (sd.). OKM:n hallitusneuvos Jorma Waldén ei halua arvioida, vaikuttiko ministerivaihdos siihen, että lakipykälä kohtuuttomista sopimusehdoista muuttui.

Waldén myös sanoo, että hallitusohjelman kirjaus kohtuullisista sopimusehdoista ja korvauksesta oli epäselvä. OKM laati viime talvena selvityksen, mitä ”kohtuullisuus” voisi tarkoittaa. Tehtävän toteutti OKM:ssä hallitussihteerin sijaisena työskennellyt Riku Neuvonen. Neuvonen sanoo, että OKM aloitti selvitystyön kohtuullisesta korvauksesta liian myöhään, vasta kun laki oli jo kiire saada eduskuntaan hyväksyttäväksi tällä vaalikaudella.

”Aikaa kunnon lainvalmisteluun ei ollut, joten jouduimme lennossa koko ajan muuttamaan jotain kohtaa pykälästä ja siinä sivussa perusteluja.”

Hallitusneuvos Waldénin mukaan aika-tila ei ole ollut liian kiireinen, eikä hän usko, että laki vastaisi paremmin tekijäjärjestöjen toiveita, vaikka aikaa olisi ollut enemmän.

myöntää, ettei lakiesitys vastaa ”täydellisesti” hallitusohjelman kirjausta.

”Esitys on kompromissi mahdollisen ja mahdottoman väliltä. Suuremmat muutokset eivät olleet mahdollisia, koska eri osapuolten näkemykset olivat niin kaukana toisistaan.”

Merkittävän parannus tekijöille uudessa laissa on, että siinä mainitaan eri alojen voimassa olevat hyvät sopimustavat kohtuullisuuden määrittelijöinä.

SJL ja Viestinnän Keskusliitto ovat solmineet vuonna 2005 kauppataposopimuksen freelancetyöstä. Tähän asti VKL:n jäsenyritykset ovat pystyneet irtautumaan kauppataposopimuksesta luomalla omia avustajasopimuksia. Journalistiliiton lakimies **Jussi Salokangas** uskoo, että

tulevan lain ansiosta SJL:n on helpompi patistaa mediatatolot keskustelemaan siitä, vastaavatko yhtiöiden omat sopimukset ”hyvää sopimustapaa”.

Heikki Jokinen Suomen freelance-journalistien hallituksesta korostaa, että tekijöiden kanssa neuvottelemisen on myös yritysten etu.

”Jo nyt näkyy merkkejä siitä, että parhaiten tulevaisuuteen suuntautuvat mediatatolot alkavat tarjota kohtuullisia sopimuksia ja haluavat neuvotella. Yhtiöt oivaltavat, että ne tarvitsevat osaavia freelancereita, ja että heitä on kohdeltava asiallisesti. Osa mediataloista taas jatkaa freelancereiden kyykyttämistä. Niille jää suppea joukko tekijöitä, joista valita. Lukijat kyllä huomaavat eron.”

lyhyesti

HELI SAARELA

Kilpakumppanit. Haastaja Hanne Aho ja liiton nykyinen puheenjohtaja Arto Nieminen ovat yksimielisiä muun muassa tavoitteesta saada alalle yhteinen työehtosopimus.

Ahosta lehdistön ehdokas

Lehdistön valtuutetut ovat valinneet **Hanne Ahon** ehdokkaakseen Journalistiliiton puheenjohtajaksi. SAL:n puheenjohtaja peittosi HSY:n ehdokkaana **Juha Keskisen** äänin 34–11. Valtuutetut äänestivät asiasta Helsingissä 15. marraskuuta.

”Tunnelma kokouksessa oli positiivinen, jopa lämmin. Olen kampanjassani kiertänyt Suomea paljon. Esiin on noussut halu uudistaa liiton toimintaa yhdessä”, Aho sanoo.

Ehdokkuudesta luopunut Keskinen on ilmoittanut tukensa Ahoa.

Johtopaikasta kisaavat nyt Aho ja istuva puheenjohtaja, RTTL-taustainen **Arto Nieminen**. Paikka on jaossa liiton valtuuston kolmipäiväisissä kokouksessa. Vaali on määrä käydä toisena kokouspäivänä, 11. joulukuuta.

Marja Honkonen

Long Play myi elokuva-oikeudet

Hitaan journalismin palvelu *Long Play* on myynyt etuosto-oikeuden juttujensa elokuva-oikeuksiin Funfar Filmsille.

”Jos elokuvantekijöitä kiinnostaa ulkopuolisen meille tekemä juttu, palkkiosta kirjoittajalle neuvotellaan erikseen. Omien toimittajien tekijänoikeudet meillä on”, sanoo toimitusjohtaja **Jussi Ruusila**.

Taloudelliselta merkitykseltään kauppa ei ole *Long Playlle* tässä vaiheessa suuri.

”Enemmän kyse on verkostojen ja uusien toimintamallien koekäytöstä.”

Long Play on aloittanut myös julkaisemisen muilla kielillä.

Anu Silfverbergin *Katoaminen* on ilmestynyt englanniksi Amazonin Kindle Singlesissä ja saksaksi Weeklysissä.

Ensi vuonna *Long Play* aikoo kokeilla joukkorahoitusta joillekin jutuilleen.

Nina Erho

Aller irtisanoo yhden, VKL kuusi

Aller median *Costume*, *Divaani* ja *Koti ja Keittiö* -lehtiä koskeissa yt-neuvotteluissa irtisanottiin yksi työntekijä. Samalla Aller lopettaa paperisen *Costumen* ja siirtää sen toiminnan kokonaan verkkoon.

Neuvottelujen alkaessa Aller ilmoitti kaavailevansa enintään kuuden henkilötyövuoden vähentämistä. Kaikille neuvottelujen piirissä olleille kuitenkin tarjottiin uusia tehtäviä. Esimerkiksi *Costumen* koko toimitus siirtyy yhtiössä muihin tehtäviin.

Viestinnän Keskusliiton yt-neuvotteluissa irtisanottiin kuusi työntekijää. Yksi irtisanotusta on *Suomen Lehdistön* päätoimittaja, jonka tehtäviä hoitaa jatkossa Sanomalehtien Liiton liittojohtaja **Jukka Holmberg** oman toimensa ohella.

Marja Honkonen

Joukkorahalla paikallislehtiä

Journalismin joukkorahoitusta kalastelee kaksi uutta julkaisua. Mesenaatti-palvelussa keräävät rahaa paikallislehdet *Uusi Inari* ja *Uuden Maan Sanomat*.

Pop up -paikallislehti *Uutta Inaria* aiotaan tehdä helmi-maaliskuussa, mutta ensimmäinen juttu on jo ilmestynyt.

”Vuoden loppuun kestävän rahoituskampanjan ajalle on suunniteltu maistiaisia”, päätoimittaja **Mari Uusivirta** kertoo.

Tavoitteena on kerätä 20 000 euroa.

Valokuvaaja **Touko Hujasen** artesaanipaikallislehti *Uuden Maan Sanomat* taas saavutti keräystavoitteensa 6 000 euroa päivässä, ja teki samalla kotimaisen joukkorahoituksen historiaa. Keräys jatkuu edelleen. Lehteä painetaan vain 500 kappaletta.

Marja Honkonen

”

Hyvä journalismi kertoo lukijoille tärkeät asiat niin hyvin kuin ne tiedetään.

Optimismia pohjamudissa

Toimitusten johtaja

Mikael Pentikäinen haluaa antaa suojan hyvälle ja rohkealle journalismille.

Nina Erho, teksti
Kai Widell, kuva

Maaseudun Tulevaisuuden uusi päätoimitaja Mikael Pentikäinen, miltä tuntuu palata journalismin pariin?

Tosi mukavalta. Tykkäsin konsultin homista, mutta olen ollut valtaosan urastani journalisti ja nauttinut jokaisesta päivästä. Uskon ymmärtäväni jotain journalismista ja toimitusten johtamisesta. Tästä tulee neljäs toimitus, jota saan johtaa.

Miten aiot johtaa?

Lehden tunnelman pitää olla sellainen, että ihmiset uskaltavat tehdä työtään, olla luovia ja myös epäonnistua. Haluan antaa suojan hyvälle ja rohkealle journalismille. Lehdellä on vahva rooli lukijakuntansa arjessa ja talouudessa, ja odotukset sille ovat kovat. Sisällöllinen osaaminen on tärkeää.

Miten näet kautesi Hesarissa?

Toteutimme keskellä toimialamyrskyä isoja uudistuksia: maksumuurin, fuusion Nelosen uutisten kanssa ja muutoksen tabloidiksi. Kaikesta opitusta on hyötyä, vaikka samoja asioita ei nyt tehtäisikään.

Muuttuuko Maaseudun Tulevaisuus tabloidiksi?

Pitää rauhassa tutkia, mitä lukijat ajattelevat. Lehdellä on oma ilmeensä ja luonteensa, jonka muuttamisessa pitää olla varovainen. Formaattimuutos ei avaa taivasta, mutta sen avulla voi muuttaa toimintatapoja. *Hesarissa* muutos onnistui hyvin. Ainoa, mikä ei mennyt hyvin, oli omistajaohjauksen käsittely. Päätöksenteossa tuli ongelmia, joita en osannut käsitellä.

Miten kokosit itsesi potkujen jälkeen?

Kirjan kirjoittaminen auttoi. Tein *Hesarissa* virheitä, mutta saimme kaudellani myös paljon aikaan, ja saatoin lähteä pystyssä päin. Sen jälkeen on ollut paljon mielenkiintoisia tehtäviä. Tosin nyt, kun tulिन valituksi uuteen, kuusivuotias poikani kysyi, että no isä, milloin sä saat potkut.

No, milloin?

Toivottavasti en toista kertaa saa. Olen oppinut, että vuoropuhelu joka suuntaan on tärkeää, myös omistajasuuntaan.

Ensin digi-kirosana vaivutti levy-yhtiöt epätoivoon. Nyt, kun he alkavat nähdä tulevaisuuden – siis nykyajan – valoisampana, on musiikkijournalismi vaipunut pessimismin pohjamutiin.

Sille on syynsä: 20-vuotias *Sue*-lehti lakkautettiin juuri, lähes 80-vuotiaaksi yltänyt *Rytmi* vuotta aiemmin ja loppuaikoinaan musiikista vain sivulauseessa puhunut *Suosikki* vuonna 2012. Reilu kolmekymppinen *Rumba*-lehti ilmestyy ensi vuonna enää viidesti.

Parin vuoden aikajänteellä musiikkimedia kokee ison

myllerryksen. Käsitlemäänsä aiheeseen suhteutettuna pitkäikäisten lehtien rinnalle nousee jotain uutta. Jotain, mikä on tiukemmin kiinni ajassa niin tekijöidensä, sisältönsä kuin formaattinsakin puolesta. Pidetään mielessä, että musiikkimedian ja musiikkijournalismin tila ovat eri asioita.

Soundi täyttää ensi vuonna 40. Itse suhtaudun tulevaisuuteen suorastaan naurettavan optimistisesti.

Mikko Meriläinen

KIRJOITTAJA ON SOUNDIN PÄÄTOIMITTAJA.

kolumni

Elina Grundström

elina.grundstrom@hdl.fi

KIRJOITTAJA ON VAPAA TOIMITTAJA,
TIETOKIRJAILIJA JA VIESTI-LEHDEN
PÄÄTOIMITTAJA.

Voittamatonta journalismia

Yhdysvalloissa nonprofit- eli voittoa tuottamaton journalismi on yhä näkyvämpi osa mediamaailmaa. Useimmat nonprofit-palvelut kitkuttavat nälkärajalla, mutta ainakin niitä seurataan ja niistä puhutaan. Muutama on tehnyt taloudellisenkin läpimurron. Esimerkiksi *Texas Tribune* ja *ProPublica* ovat jo vahvalla pohjalla.

Suomessa laatujournalismi näyttää muuttuvan voittoa tuottamattomaksi ihan ilman ponnistelujakin. *Kauppalehti* (19. marraskuuta) listasi Helsingin pörssin krooniset tulosheikentäjät. Listaa johti Sanoma, jonka tulos oli heikentynyt yhdeksän kvartaalia peräkkäin.

Yksi vastaus asijournalismin rahoituskriisiin voisi Suomessakin olla lähtökohdiltaan voittoa tavoittelemattoman journalismin lisääntyminen.

Suomessa ajatellaan herkästi, että ainoastaan kaupalliseen voitontavoitteeseen perustuva julkaisutoiminta voi olla riippumatonta. Järjestöjen ja puolueiden julkaisemat tuhanneet mediat niputetaan taustavoimiensa mainosmateriaaliksi. ”Oikeiden medioiden” seuraan hyväksytään korkeintaan Yleisradio.

Tällainen ajattelu ei ole hedelmällistä eikä ihan loogistakaan. Pikkuruisella kielialueella on melkein mahdotonta aloittaa kunnianhimoisia medioita puhtaasti kaupalliselta pohjalta. Mainostajat eivät välttämättä ole yhtään sen parempia isäntiä kuin aatteelliset järjestöt, ja poliittisena lehtenä se *Hesarikin* aloitti.

Amerikkalainen nonprofit-journalismikaan ei ole niin itseriittoista kuin Suomessa luullaan. PewResearchin vuonna 2013 tekemässä tutkimuksessa kaksi kolmasosaa mukaan otetuista nonprofit-medioista sai suurimman osan tuloistaan joltakin järjestöltä, yliopistolta tai muulta organisaatiolta.

Järjestölehtien itsenäisyyden vahvistaminen ja journalistisen profiilin korottaminen olisi hyväksi myös niiden taustayhteisöille. Suomessa suunta on kuitenkin ollut toinen: Järjestöpomot ovat hankkiutuneet eroon ammatijournalisteista ja ryhtyneet itse lehtiensä päätoimittajiksi. Aiempien sukupolvien perustamien arvokkaiden lehtien rahat on siirretty järjestöhallintoon. Lehtiä on lopetettu tai siirretty saattohoitoon asiakaslehtitaloihin, jotka on kilpailutettu henkivierihin.

Pelkkä ajattelutavan muutos auttaisi paljon. Raha rauhoittaa, mutta median ei tarvitse tuottaa voittoa ollakseen vakavasti otettava.

Narina vailla loppua

Uusi Yle-laki ei lopettanut kaupallisen median Yle-kritiikkiä. Sitä eivät vaimenna edes Ylen tämänsykyiset suuret yt-neuvottelut.

Nina Erho, teksti Christer Nuutinen, kuvitus

Kallista tekemistä vero-rahoilla lapsilisien, vanhustenhoidon ja puolustuksen kustannuksella. Markkinahäiriö, joka puskee kumoon sanomalehtien verkkoliiketoimet ja kilpailevat ohjelmaostajat. Turhaa pursuilua liian löysän tehtävänmäärittelyn varjolla.

Jos uutta Yle-lakia pari vuotta sitten kehuttiinkin Yleisradion rahoituksen vakauttamisesta ja sen tehtävien hoidon turvaamisesta, yksityisten mediatalojen Yle-kritiikkiä lailla ei saatu sammumaan. Vaikka Ylessä hiljattain etsittiin säästöjä isoilla yt-neuvotteluilla ja irtisanomisilla, yksityinen puoli on sitä mieltä, että koko Ylen tehtävänmäärittely ja rahoitus pitäisi avata pian uudestaan.

Uusin keskustelu Yleisradion resursseista aukesi kesällä, kun *Turun Sanomien* päätoimittaja **Kari Vainio** kirjoitti Ylen maksattavan tuotantokustannuksia suunnistuskisoilla ja kuljettavan mittavia henkilöstökaravaaneja tapahtumissa.

Lokakuussa Vainio kirjoitti valtion innovaatiotuen mediallylelle olevan irvo-kas julkisuustemppu, kun Ylellä on aina käyttäjä omiin ideoihinsa moninkertaisesti enemmän.

Vainio ei ole yksin. Muiden mediatalojen johtajia ei tarvitse suostutella kertomaan kriittisiä näkemyksiään Ylestä.

Toki kaikkien mielestä on tärkeää, että maassa on laadukas julkisen palvelun toimija. Siihen hymistely loppuukin. Kritikoille Ylen suuri vika on sen rahoituksessa ja roolissa.

”Ylen rahoitusmalli on hyvin epäonnistunut. Samalla, kun opetuksesta ja lapsilisistä leikataan, verorahaa annetaan sellaiseen, mihin on hyvät kaupalliset palvelut rinnalla”, sanoo monimediayhtiö

Sanoma Media Finlandin toimitusjohtaja **Pekka Soini**.

Soini ei sinänsä vastusta veromuotoista rahankeruuta Ylelle. Huonoa on hänestä se, että uusi laki toi Ylelle lisää rahoitusta ilman kunnon säätömahdollisuutta taloustilanteen mukaan. Ja se, että rahoilla tehtäviä asioita ei määritelty kunnon. Verorahoilla ei pitäisi tehdä kaupallisen kaltaista radiota ja televisiota, esimerkiksi tosi-tv:tä ja formaattiohjelmiä. Myös Ylen toiminta verkossa ylittää äyräät.

”Yle tekee käytännössä verkkolehtiä. Se on kaukana Ylen perustehtävästä, joka on tv- ja radiopuolella. Siellä Ylelle sopivia tehtäväalueita ovat uutiset ja ajan-kohtainen, kotimainen draama, isoimmat urheilukisat ja alueellinen tarjonta.”

Ylen resurssit harmittavat yksityisiä myös tuotekehityksessä. Maakunta- ja paikallislehtiä tekevän Keskisuomalainen-konsernin toimitusjohtaja **Vesa-Pekka Kangaskorpi** pelkää Ylen pysyvän verovaroin kehittämään alueelliset palvelunsa maakuntalehtien ohhi.

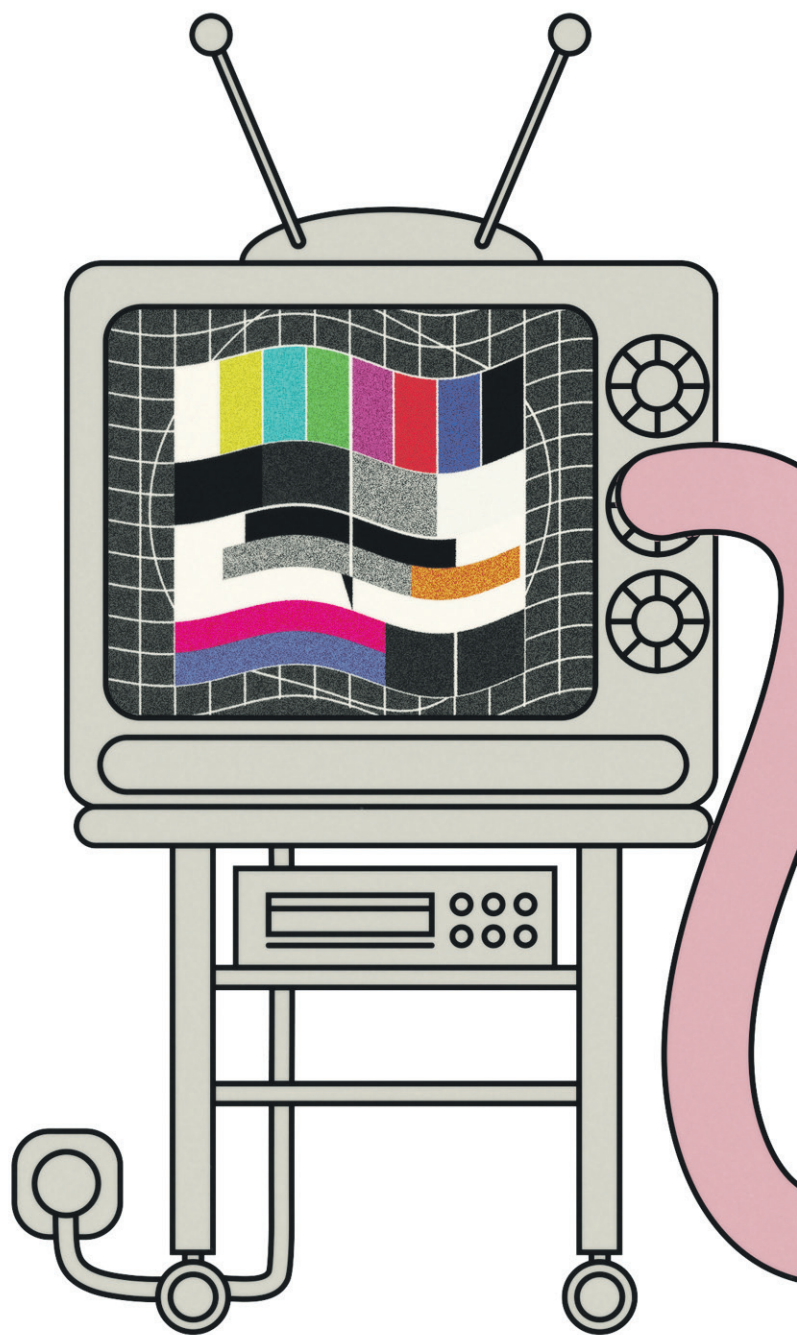
”Samaan aikaan meidän pitää itse löytää ansainta verkossa ja vähentää porukkaa.”

Pahimmillaan Yle voi hänestä tappaa kotimaiset kaupalliset tuotteet koko alalta.

”Kuluttaja häviää laadussa ja median alan työpaikkoja katoaa. Tilalle tulevat ulkomaiset toimijat eivät ole sääntelyn piirissä. Kotimaisten toimijoiden pitäisi olla samassa kelkassa ylikansallisia vastaan.”

MTV on Ylen naapuri ja perinteinen, rakas kilpailija. Talojen välit ovat usein olleet hyvät. Silti Ylen ylivoima ärsyttää myös siellä.

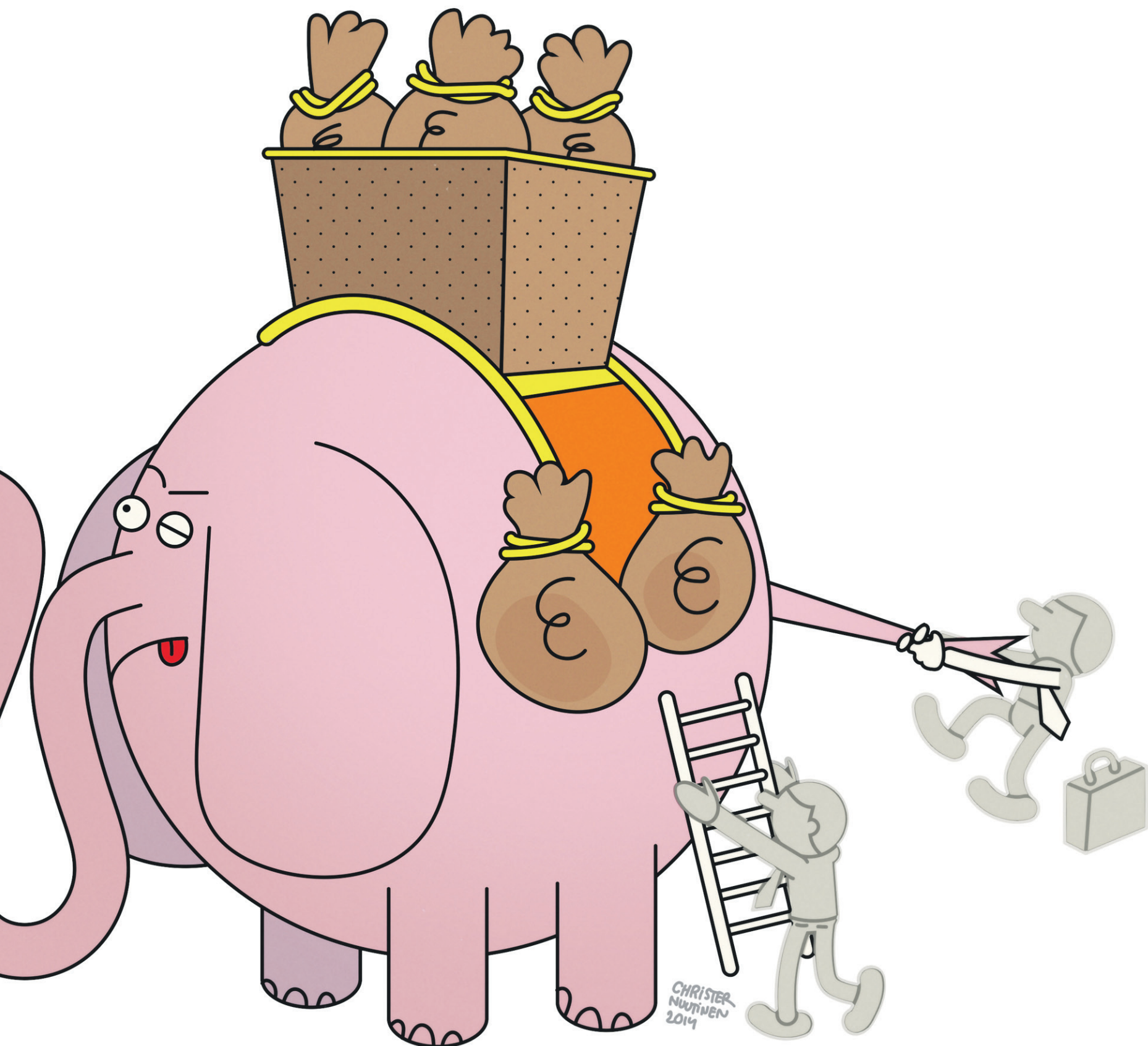
Toimitusjohtaja **Heikki Rotko** sanoo, että Ylellä on varaa maksaa urheilu-olueksista ja ulkomaisista laatusarjoista ylihintaa, mikä aiheuttaa markkinahäiriötä.

JATKUU SEURAAVALLA AUKEAMALLA

”Yle tekee käytännössä verkkolehtiä. Se on kaukana Ylen perustehtävästä, joka on tv- ja radiopuolella.”

Sanoma Media Finlandin toimitusjohtaja Pekka Soini

”Ylen vahvuuksia tulevaisuudessa on se, että siihen luottavat sekä poliitikot että kansalaiset.”

Yleisradiotoiminnan tutkija Marko Ala-Fossi

”Uutisissa ja ajankohtaisissa Ylen pitää silti olla vahva.”

Yle-rahoitukseen on tulossa muutos, kun eduskuntaryhmien puheenjohtajat päättivät keväällä jäädyttää Yle-veron indeksitarkistuksen ensi vuodelta. Rotkoa ja Sanoman Soinia epäilyttää Ylen tehokkuus.

”Yksityisellä puolella on ollut kovat kulukuurit, ja silti mediat toimivat ihan hyvin. Tervettä kulunmetsästysmentaliteettia pitäisi olla myös Ylessä. On selvää, että laadukkaan julkisen palvelun yhtiön pystyisi tuottamaan pienemmälläkin rahalla”, Rotko sanoo.

Yleisradion toimitusjohtaja Lauri Kivinen on viime aikoina joutunut vakavasti miettimään, mihin rahaa kannattaa muutuvassa maailmassa laittaa. Silti Ylen nykyinen rahoituksen taso on hänestä oikea.

”Jos se olisi merkittävästi korkeampi, tulisi vaara lähteä tekemään asioita, jotka eivät meille kuulu. Jos se olisi alhaisempi, Yle ei pystyisi täyttämään laissa asetettua julkisen palvelun tehtävää.”

Se, että laki jättää päätäntävällän julkisen palvelun tehtävän toteuttamistavoista Ylelle, antaa Kivisen mielestä Ylelle tarpeellisen mahdollisuuden muuttaa tulkin- taansa.

Sitä päätösvalta ei kuitenkaan tarkoita, että Yle tekisi surutta kaikkea.

Tyypillisimmin rajatapauksia on Kivisen mukaan viihteessä ja urheilussa. Helpo ratkaisu on ollut esimerkiksi formulat, jotka ovat Ylelle ”liian kaupallista” urheilua. Toisaalta Ylen on tehtävä viihdettä ja urheilua, jotta sen palvelut ovat tarpeeksi kattavat.

”Jos Yle tekisi vain marginaalisia asioita, perustetta laajalle verorahoitukselle ei olisi.”

Kivinen sanoo, että Yle-veron maksimi, tänä vuonna 143 euroa, on kohtuullinen. Hän kuitenkin korostaa, että päätös ja vastuu veron suuruudesta ja kohtuullisuudesta on lainsäätäjän, ei Ylen.

”Yle on toteuttaja. Meidän roolimme on tuottaa rahalle niin hyvää vastinetta, että päättäjät ja kansalaiset arvioivat, että rahaa kannattaa siihen laittaa.”

”Verkon suurimmat maksuttomat vyöryttäjät ovat iltapäivälehdet, ei Yle.”

Yleisradion toimitusjohtaja Lauri Kivinen

Lauri Kivinen ei osta kaupallisen puolen maalaamaa vihollisuusasetelmaa. Hänen mukaansa Ylen ei ole tarkoitus ajaa ketään ahtaalle vaan huolehtia siitä, että Suomessa säilyy monimuotoinen media- maisema.

Lisääntyvä panostaminen verkkoon on Ylelle välttämätöntä ja osa sen uutta strategiaa. Kivinen toteaa, että sananvapaus- yhteiskunnassa kenelläkään toimijalla ei voi olla yksinoikeutta tiettyyn viestinnän muotoon tiettyssä välineessä.

”Sitä paitsi monilla maakuntalehdillä on perinteisesti niin vahva asema, ettei Ylen tarjoama paikallinen vaihtoehto horjuta sitä. Valtakunnallisesti verkon suurimmat maksuttomat vyöryttäjät ovat iltapäivälehdet, ei Yle.”

Koko Suomen mediamarkkinasta Ylen osuus on 10–15 prosenttia. Mainosmark-

kinasta se on nolla.

”Tämä selkiyttää merkittävästi meidän ja kaupallisten työnjakoa. Pohjoismaiden ulkopuolella mainosmyynti on sallittu käytännössä kaikissa eurooppalaisissa julkisen palvelun yhtiöissä.”

Tehokkuudessa Yle ei kalpene muiden rinnalla, vaikka parannettavaakin löytyy, sanoo Kivinen. Yhtenä tapana etsiä tekemistä, joka kannattaa korvata toisella, hän mainitsee juuri taannoiset isot yt-neuvottelut.

Niiden tuloksena Yleisradiolta saa potkut 74 vakituista työntekijää, ja määräaikaisten työsuhteiden käyttöä vähennetään.

Yt-neuvottelujen taustatekijöihin kuuluu Yle-veron indeksikorotuksen jäädyttäminen. Siitä ja kustannusten noususta johtuva säästötarve on noin kymmenen miljoonaa euroa.

”Juuri kun on pyritty saamaan vakaa ja selvä mekanismi, jotta rahoitukseen ei tarvitsisi aina palata”, Kivinen murehtii.

Rotko ja Soini eivät ole tarkistuksen kokoon tyytyväisiä.

”Onhan se aika pieni verrattuna esimerkiksi siihen, että MTV on pienentänyt vuositason kuluja 40 miljoonalla eurolla kahden viime vuoden aikana”, Rotko sanoo.

Yleisradiotoiminnan tutkija Marko Ala-Fossi Tampereen yliopistosta ei niele yksityisen median esittämää kritiikkiä.

”Esimerkiksi Yhdysvalloissa on kaatunut sanomalehtiä ilman Yleisradion kaltaista julkista toimijaa. Ongelma on siinä, että printtipuolella on herätty turhan myöhään miettimään tulevaisuutta.”

Suomen printtilehdistön Ala-Fossi katsoo saaneen valtiolta vuosia avokätistä

Avataanko se?

Keskisuomalaisen **Vesa-Pekka Kangaskorpi** perää valtiovallalta Suomen viestintäkentälle kokonaisstrategiaa. Sellaisen puuttuminen haittaa hänestä etenkin sanomalehtiyhtiöitä. Sanoman **Pekka Soinin** mielestä seuraavan hallituksen pitäisi miettiä Ylen rooli ja rahoitus uudelleen, yhdessä koko toimialan kanssa.

Neljästä suurimmasta eduskuntapuolueesta kokoomuksessa, keskustassa ja perussuomalaisissa ymmärretään vähintään jollain tavalla yksityisten toimijoiden Yle-kritiikkiä.

Kokoomuksen eduskuntaryhmän varapuheenjohtajan **Outi Mäkelän** mukaan viime

vuodet ovat olleet hyvin vaikeita yksityisille mediataloille, jotka joutuvat itse ansaitsemaan ja keräämään resurssinsa mainostajilta ja palvelujen tilaajilta.

Poliitikkojen mielestä asioiden ei ole kuitenkaan annettu vain olla. Yle joutuu osallistumaan taloustalkoisiin, kun Yle-veron indeksikorotus jäädytettiin ensi vuodelta.

SDP:n ryhmän puheenjohtaja **Jouni Backman** ei ymmärrä Yle-kritiikkiä.

”Miksi kaupallinen media nähdään poikkeavana liiketoimintana? Ei esimerkiksi koulutuksen tai terveyspalveluiden kohdalla käydä keskustelua, että julkinen toiminta

kaventaa yksityisen voitontavoittelun mahdollisuuksia.”

Mikään puolueista ei lupaa Yle-lain avaimista uudestaan. Selkeimmin sen ilmaisee Backman: uudistuksiin ei nyt ole sisällöllistä eikä ajallista tarvetta.

Toisaalta marraskuun alun kannat saattavat olla jo vanhentuneita. Kuun puolivälissä keskustan puheenjohtaja **Juha Sipilä** sanoi *Helsingin Sanomille*, että Yleisradion roolia pitäisi pohtia uudelleen vaalien jälkeen.

Saman jutun mukaan myös arvonalisäverotuksen korjaaminen lehdistölle edullisemmaksi kiinnostaa neljää suurinta puoluetta.

Nina Erho

tukea Euroopan unionin yleisestä arvonsäätöjärjestelmästä poikkeavan nolla-arvonsäätöjärjestelmän muodossa.

”Se on voinut ohjata yhtiöitä takomaan tulosta printistä. Volyymin ja rahavirtoja on kuitenkin takavuosina ollut niin paljon, että jotain olisi kuvitellut jäävän investoitavaksi tulevaisuuteen.”

Ylen ja yksityisten selvempää työnjakoa vaatiessaan yksityisiltä mediataloilta on Ala-Fossin mielestä unohtunut muutama seikka.

Jos mahdollisuus, että Yle syrjäyttäisi yksityistä toimintaa, uhkasi journalismin laatua ja monimuotoisuutta, yhtä lailla sitä uhkasi Ylen poistuminen markki-

noilta.

Siitä, että kansakunta haluaa käyttää 500 miljoonaa euroa vuodessa tukemaan omakielistä mediakenttää ja kulttuuria ylikansallisten toimijoiden puristuksessa, hyötyvät myös kaupalliset toimijat.

Ja: paitsi indeksitarkistuksella, Ylen rahoitus sitoutuu yleiseen taloustilanteeseen myös Yle-veron progressiivisuudella. Veronmaksajien pienenevät tulot pienentävät Yle-veron tuottoa.

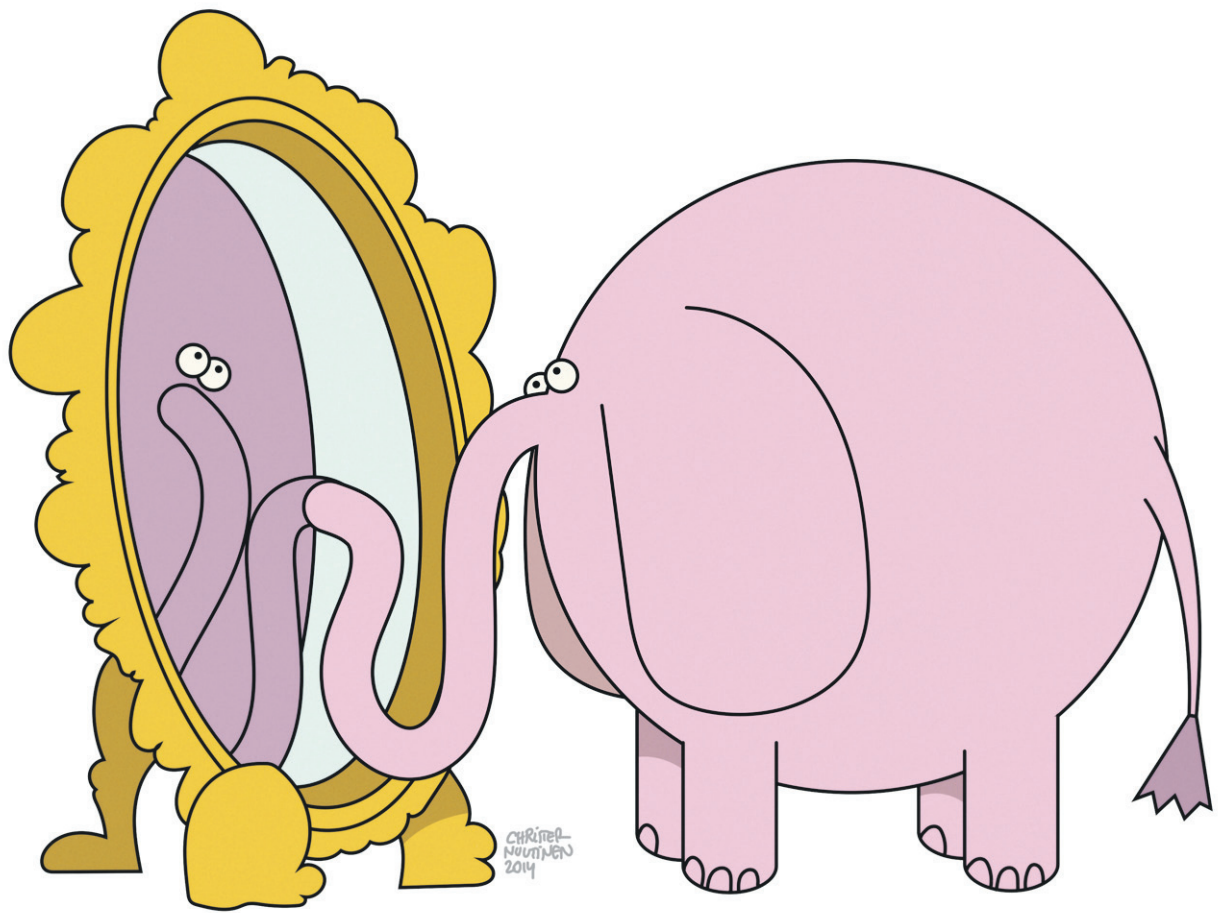
Ala-Fossi ei usko, että Yleisradion rahoitusta aletaan heti vaalien jälkeen perkaamaan uudestaan. Nykyinen ratkaisu oli työn takana, eikä yleisradiotoiminta ole

valtiollisissa menoerissä merkittävimmästä päästä.

”Mutta Ylen on 10–15 vuoden kuluessa yhä vaikeampi perustella olemassaoloaan ja rahoitustaan sillä, että se tavoittaa koko kansan.”

Ylen palveluja nyt eniten käyttävien suurten ikäluokkien rivit harvenevat. Nuoret ja muutkin käyttävät mediaa eri tavalla kuin menneinä vuosikymmeninä.

”Ylen vahvuuksia tulevaisuudessa on se, että siihen luottavat sekä poliitikot että kansalaiset. Samanlaista sosiaalista pääomaa ei kaikilla eurooppalaisilla julkisen palvelun yhtiöillä ole.” ■

Väki vähenee, työt lisääntyvät

Ylen yt-neuvottelujen jälkihoidon parissa työskentelevä pääluottamusmies **Pirkko Epstein** huokaa Yle-kriitikille syvään.

”Tuntuu, että keskustelussa heitellään ihan mitä sattuu. Jos Yleltä vähennettäisiin rahaa, se tuskin siirtyisi esimerkiksi lapsilisiin. Sitä paitsi Ylen tuottamat lastenohjelmat ja oppimateriaalit ovat melkoinen lapsilisiä.”

Epsteinin mielestä Ylen resurssien käytön arvostelu kertoo siitä, että asioita ei ole ajateltu loppuun saakka.

”Jos Yle liikkuisi pienemmällä kalustolla, esimerkiksi hiihtokisat olisivat lähinnä radio-selostusta, kun ei olisi kuvaa reitin varrelta. Tai miten olisi jääkiekko-ottelu yhdellä kameralla? Televisiota ei voi tehdä kuten leh-tijuttuja.”

Ylen uutta strategiaa on lisätä ostopalveluja. Epstein sanoo työntekijöiden ymmärtävän yhteistuotannot ja indie-ostot tiettyyn rajaan saakka mutta ei ostamisen ja kumppa-

nuuksien nousemista itsetarkoitukseksi.

”Toisaalta nykyisetkin ostot laittavat paljon verorahaa yksityisille yrityksille kiertämään.”

Väitteet Ylen tehottomuudesta kyllästyttävät Epsteinia eniten.

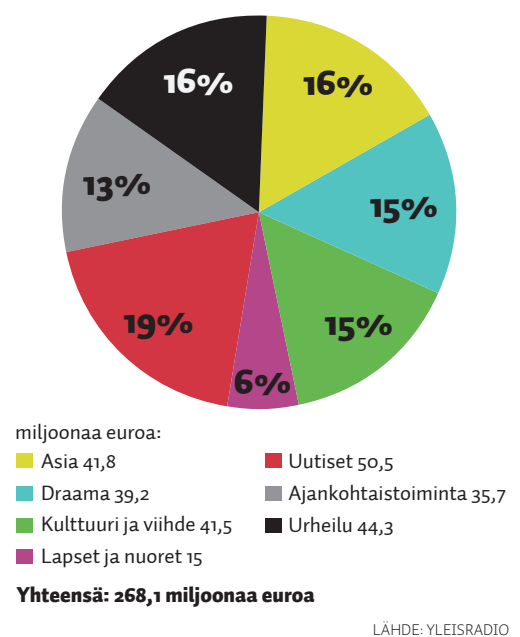
”Väki on koko 2000-luvun ajan vähentynyt, ja ohjelmien määrä kasvanut. Täällä talossakin luullaan, että on mahdollista satsata yhä uuteen samalla tai vähemmällä väellä ilman, että se vaikuttaa palveluihin ja ohjelmien laatuun.”

Ylen pakkoa panostaa verkkoon työntekijäpuoli ymmärtää. Eri mieltä johdon kanssa ollaan siitä, miten verkkopuolta parhaiten kehitetään.

”Kolmessa vuodessa noin 250 henkilöä saavuttaa eläkeiän, joten vähennykset olisi voinut hoitaa pehmeämmin. Myös se huolestaa, että sisältö jää sivuosaan.”

Nina Erho

Ylen sisältöihin käyttämät rahat 2014

Sananvapauden kissapaimen

Sue Gardner vaihtoi kurjistuvan journalismin Wikimedian johtopaikkaan ja teki siitä menestyvän järjestön. Työssään hän haluaa puolustaa samoja arvoja kuin toimittajana.

Marja Honkonen, teksti
Karoliina Paatos, kuva

Laman ja yt-neuvottelujen kavala maailma on täältä kaukana. Itä-Pasilan marraskuisen betonin keskelle, Helsingin messukeskukseen on noussut kahdeksi päiväksi Slush-kupla, joka on täynnä värivaloja, nuoria ihmisiä ja uskoa tulevaisuuteen. Ilmassa on herätyskokouksen tuntua.

Yksi start up -tapahtuman puhujista on **Sue Gardner**, Wikipediaa ylläpitävän Wikimedia Foundationin entinen johtaja. Gardner, 47, vaihtoi Kanadan kurjistuvan yleisradion ja journalismin seitsemän vuotta sitten kansalaisjärjestöön, joka oli innostava ja kasvava. Se katsoi eteenpäin. Sitten Gardnerista on tullut oman alansa isoja nimiä: ”internetin äiti Teresa”, ”maailman kirjastonhoitaja” – tai ”Wikipedian kissapaimen”, kuten hän itse on kuvannut johtajuuttaan kymmenien tuhansien vapaaehtoisten työhön nojaavassa projektissa.

Slush-vapaaehtoinen yhyttää Gardnerin käytävällä yhteiskuvaan.

”Näin käy kyllä vain tällaisissa tapahtumissa”, Gardner nauraa.

Kun Gardner vuonna 2007 palkattiin Wikimedian johtoon, se oli alle kymmenen työntekijän hikipaja. Nuhjuisen kansalaisjärjestön ansaintamalli piti uudistaa ja tiimiä kasvattaa. Vaihdos arvostetun ja perinteisen mediatalon verkkotoimituksen johdosta ei ollut kivuton, Gardner myöntää.

”Yhtäkkiä olin tehtävässä, jossa nimenomaan en saa puuttua sisältöihin. Käytännössä siirryin kustantajan rooliin. Tehtäväni oli luoda olosuhteet, joissa ihmiset voivat tehdä työnsä hyvin.”

Toimituksesta saaduista opeista oli hyötyä. Vapaaehtoisia oli Gardnerin mukaan johdettava samoin kuin tukevasti ammatillisesti järjestäytynyttä verkkotoimitusta, käskyjen sijaan suostutellen. Siitä termi ”kissojen paimentaminen”.

Gardner sai tuloksia nopeasti aikaan. Kun hän viime toukokuussa jätti Wikipedian, työntekijöitä oli parisataa ja budjetti kasvanut 60 miljoonaan dollariin.

Voisiko journalismin saada nousuun samoilla aineksilla?

Journalismin kriisi ei ole journalistien vika, Gardner sanoo. Heidän työnsä on yhtä hyvää tai huonoa kuin ennenkin – mikäli laadulla edes on merkitystä

myyntiin.

”Tutkiva journalismi on pulassa, mutta klikkijournalismi menestyy”, Gardner vertaa.

Yhden, kerran päivässä kotiin toimitettavan uutispaketin malli sen sijaan ei enää toimi. Uusia bisnesmalleja on syntynyt, mutta niitä tarvitaan lisää.

Gardner pohtisikin, mitkä uutistoiminnan osat ovat niitä, joista ihmiset pitävät ja joita he haluavat, ja joista he siksi voisivat maksaa.

”Toimittajan työ on olla saappaat jalassa kadulla, hankkia tietoja.”

Sue Gardner

”Nuorena toimittajana tein elokuva-arvioita paikallisradiolle, koska kukaan muukaan ei niitä ehtinyt tehdä. Olin siinä aivan kammottava. Nykyisin ihmiset eivät maksa siitä, minkä he voivat saada tuhansista muistakin paikoista. On mietittävä, mitä tekee hyvin ja missä voi aidosti tuottaa lisäarvoa.”

Tähän ajatukseen perustui myös Wikipedian menestyksekkäs mikrolahjoituskampanja.

”Emme olleet lahjoitusten keräämisessä mitenkään erityisen taidokkaita. Yritimme vedota yleisöön aluksi samoin kuin perinteiset kansalaisjärjestöt. Myöhemmin opimme, että suora viesti toimii paremmin: ”Pidät siitä. Käytät sitä. Sinun pitäisi maksaa siitä, jotta me voimme maksaa laskumme.”

Toimittajista Gardner karsisi turhaa varovaisuutta.

”Journalistit tietävät paljon asioita, joita he eivät ikinä raportoi. Joskus syynä on se, että he haluavat pitää hyvät suhteet lähteisiin, ja joskus se, että he pelkäävät liikaa kunnianloukkaussyytöksiä. Joskus he ovat vain sen verran laiskoja, etteivät halua nähdä vaivaa faktojen vahvistamiseksi”, hän sanoo.

Gardner uskoo monien luottavan Wikipediaan, koska se on ”heidän puolellaan”.

”Ihmiset epäilevät kaupallisuuden ja toimittajien halun kuulua eliittiin vaikuttavan sisältöihin. Wikipedia taas näyttää ajavan pienten asiaa.”

Journalismi on ollut vain lyhyen aikaa ammatti, johon koulutus pätevöittää. Enemmin se on Gardnerin mielestä duunarin hommaa, joka sopii luonteeltaan uteliaalle, nokkelalle ja sellaiselle, jossa on vähän kansanvillitsijän vikaa. Sellaisia Wikipedian tekijät usein ovat.

”Toimittajan työ on olla saappaat jalassa kadulla, hankkia tietoja, joita tavalliset ihmiset eivät ehdi hankkia, koska heillä on omat työnsä. Hyvä toimittaja keskustelee yleisön kanssa ja antaa heidän tuoda juttuihin lisäarvoa. Yhteisöllisempi näkökulma sopii nykyaikaan paremmin kuin ylhäältä-alas-malli. Toimittajalla ei ole erioikeutta totuuteen.”

Gardner on ylpeä siitä, miten Wikipedian bisnesmalli on sovitettu yhteen sen periaatteiden kanssa. Se sietää sensuurin paineet monia suosittuja verkkosivuja paremmin. Suositun suuta on vaikea sulkea.

”Kun minulle etsittiin seuraajaa, huomasin, ettei sananvapaus ole monelle niin tärkeä arvo kuin minulle. Minulle on, koska olen tehnyt toimittajan työtä”, Gardner pohtii.

Hän mieltää itsensä toimittajaksi, vaikka työskentelee edelleen toisenlaisissa tehtävissä, muun muassa Wikimedian neuvonantajana.

”Nyt on raskas aika olla toimittaja, ainakin jos on tietyn ikäinen ja yt-neuvotteluja käyvässä talossa. Olen kuitenkin journalismin tulevaisuuden suhteen optimistinen, sillä ihmiset tarvitsevat jonkun, joka ajaa heidän asiaansa ja antaa heille äänen. Rakastin toimittajan työtä ja uskon edelleen ammatin arvoihin”, Gardner sanoo. ■

Sydämeltään toimittaja

Kuka? Sue Gardner, kanadalainen toimittaja ja konsultti. Asuu San Franciscon lähistöllä Yhdysvalloissa.

Mitä? Työskenteli 17 vuotta Kanadan yleisradion toimittajana ja eteni yhtiön verkkotoimintojen johtajaksi. Johti Wikipediaa ylläpitävää Wikimedia Foundation -järjestöä vuosina 2007–2014. Valittiin vuonna 2012 maailman 100 vaikutusvaltaisimman naisen joukkoon talouslehti Forbesissa.

Vapaan verkon puolustaja. Sue Gardner toivoo toimittajien kiinnostuvan enemmän tietoverkkojen tasa-arvoisuudesta eli siitä, kohtelevatko palvelutarjoajat kaikkea verkkoliikennettä samanarvoisesti. ”Internetin periaatteena on ollut, että kuka tahansa voi tehdä nettisivun ja jos se on hyvä, se menestyy. Ilman sitä Wikipedian kaltaisia sivustoja ei voi syntyä.”

Näin napataan harjoittelupaikka

Ensi kesän toimitusharjoittelupaikkojen haku on käynnissä. Keräsimme 11 vinkkiä siihen, miten ensimmäisen työn saa ja miten siitä selviytyy.

Marja Honkonen, teksti 🐼 Mikko Vähäniitty, kuva

1. Hyödynnä kotikenttäetu

”Levikkialueen tuntemus on työnantajien silmissä valtti”, sanoo Jyväskylän yliopiston journalistiikan yliopistonopettaja **Panu Uotila**. Kartoita aiempien ja nykyisten kotipaikkojesi ja niiden naapurikuntien työnantajat. Muista etenkin paikallislehtiä. Niihin hakijoita on vähän ja työ on monipuolista.

”Paikallislehtityö antaa eväät tehdä töitä myöhemmin isompienkin lehtien ja medioiden palveluksessa”, sanoo *Kauhajoki-lehden* päätoimittaja-toimitusjohtaja **Tuomas Koivuniemi**.

2. Hanki ajokortti

”Asia ei saisi tulla yllätyksenä enää silloin, kun on hakujen aika. Ajokorttittomuus rajaa hakumahdollisuuksia merkittävästi”, Tampereen yliopiston toimittajakoulutuksen yliopisto-opettaja **Maarit Jaakkola** muistuttaa.

3. Tee hakemus huolella

Pyydä näyttille jonkun toisen hakemus tai luetuta omasi kokeneemmalla. Älä silti apinoi: Jaakkolan mukaan hyvä hakemus on persoonallinen.

”Älä anna harhaanjohtavaa tietoa kokemuksestasi. Asiat on helppo tarkistaa edellisiltä työnantajilta. Luottamuksen voi rikkoa vain kerran”, Koivuniemi muistuttaa.

Haaga-Helian toimittajakoulutuksen johtaja **Anne Leppäjarvi** kehottaa kertomaan omasta osaamisesta mahdollisimman konkreettisesti.

”Älä sorru kuvailemaan itseäsi vain yleisillä adjektiiveilla.”

4. Hanki suosittelija

Keskisuomalaisen verkkoliiketoiminnan päällikkö **Ville Grahn** sanoo arvostavansa hakemuksessa uskottavaa suosittelijaa.

”Tähän asti parhaalla rekrylläni oli aika kamala hakemus, mutta kun oli ihminen yliopistolta sanomassa, että tässäpä vasta hyvä tyyppi, oli turvallinen olo ottaa töihin. En katu-
nut.”

5. Ideoikaa yhdessä

Jos pääset haastatteluun, pitäkää kavereiden kanssa ideointisessio edellisenä iltana. Valitse kolme parasta juttuideaa. Jatka ideointia pitkin harjoittelua.

”Omien aiheiden ideointi on keino paitsi saada arvostusta myös itselle mieluisia ja kiinnostavia keikkoja. Aktiivisuus nostaa arvoa esimiesten silmissä myös tulevia kesiä ajatellen”, Panu Uotila sanoo.

”Älä lannistu, jos ideasi ei mene kaupaksi. Keksi parempia”, *Kotiliesi*, *Deko*, *Maalla* ja *Moda*-lehtien vastaava päätoimittaja **Leeni Peltonen** kannustaa.

6. Tutustu työpaikkaasi

Uotilan mielestä on tärkeää tuntea median kohderyhmä kaikissa ikäluokissa.

”Osoita, ettet elä norsunluutornissa tai nuorten somekuplassa”, hän sanoo.

Peltonen neuvoo pyytämään mallilukijan määritelmän työnantajalta. Lehteen tutustuminen helpottaa ideointia. Jaakkola vinkkaa katsomaan esimerkiksi sitä, kuinka pitkiä jutut ovat, mitkä asiat menevät faktalaatikkoon tai millaisia kuvallisia keinoja on käytössä.

7. Tutustu uusiin kulmiisi

Journalistiikan ainejärjestön Lööpin puheenjohtaja **Suvi-Tuulia Nykänen** tutustui uuteen työpaikkakuntaansa Google Mapsin ja lenkkeilyn avulla.

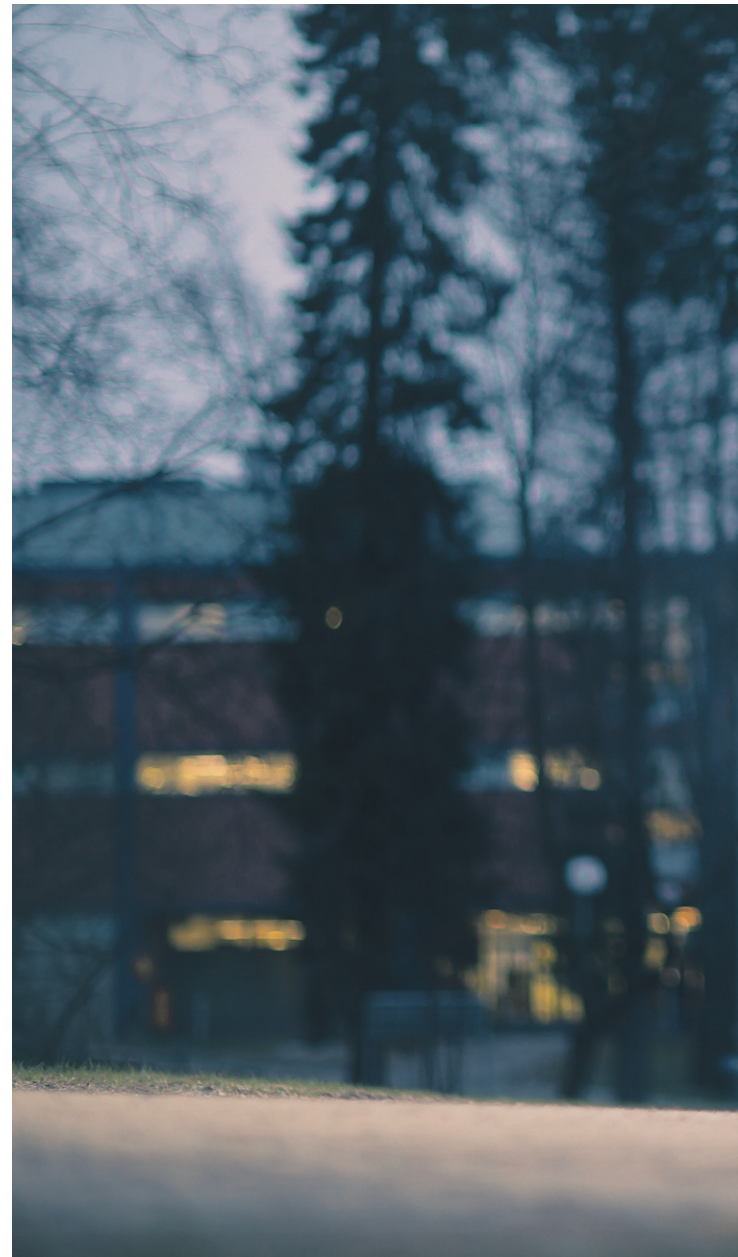
”Valitsin itselleni paikan, jonne osasin aina mennä, mistä suunnasta vain. Jos terveysasema oli joskus vähän hukassa, osasin sitten ainakin mennä kirjastolle, josta terkkariin ei ollutkaan niin pitkä matka”, Nykänen kertoo.

8. Tutustu muihin

Nykänen uskaltautui ensimmäisen kesätyöpäivänsä jälkeen vakitoimittajan kanssa paikalliselle terassille.

”Sain uuden ystävän, pääsin kiinni paikkakunnan tärkeimpiin asioihin ja tutustuin ihmisiin, joista useammasta tein kesän aikana juttuja”, hän kertoo.

Myös kesätoimittajaporukka kannattaa koota yhteen säännöllisesti tekemään jotain hauskaa. Vertaistukea kannattaa jakaa opiskelukaverien kesken vaikkapa Facebook-ryhmässä.

9. Pyydä palautetta

Anne Leppäjärven mielestä palautteen saaminen on kompastuskivi niin vakitoimittajille kuin harjoittelijoillekin.

”Sovi harjoitteluohjaajan tai muunkin kollegan kanssa, millä viikolla he katsoisivat töitäs palautesilmällä. Sovi palautehetkelle aika kalenteriin”, Leppäjarvi neuvoo.

Kollega-apua kannattaa käyttää myös juttuja kehitellessä, ei vasta julkaisun jälkeen.

10. Jollet tiedä, kysy

Kauhajoki-lehden Koivuniemen mielestä kysyminen kelpaa vinkiksi myös kokeneemmalle toimittajalle.

”Kaikkein ikävintä jutunteon kannalta on, jos ei ’kehtaa’ eli uskalla kysyä itselle epäselväksi jääneestä asiasta. Silloin väärinkäsitys voi näkyä valmiissa jutussa”, hän sanoo. Sama pätee toimituksen käytäntöihin.

”Jos ihmettelet jotain, ihmettele ääneen”, Leppäjarvi neuvoo. Ulkopuolisen kommentit voivat olla kullannarvoisia toiminnan kehittämisen kannalta.

11. Kerro huonosta kohtelusta

”Tuot toimitukseen uutta osaamista ja raikkaita näkökulmia. Pidä itseäsi arvossa, äläkä suostu mihin tahansa”, muistuttaa Journalistiliiton koulutusasiamies **Nina Porra**. Huonosta kohtelusta kannattaa kertoa työpaikan luottamusmiehelle. Ilmeisistä epäkohdista kannattaa ilmoittaa myös liittoon. ■

Kohti kesäduunia. Journalistiikan fuksit Marica Paukkeri ja Viljami Vaarala uskovat opintojen antavan hyvät valmiudet harjoittelua varten. ”Pienessä toimituksessa toimittaja kuvaa itse. Meillä on ollut esimerkiksi kuvajournalismin opintoja uutistyön kurssin yhteydessä. Nykymaailmassa on selvää, ettei voi profiloitua vain yhteen hommaan, vaan pitää osata kahta kolmea asiaa vähän paremmin”, Vaarala pohtii.

Realismia ilmassa

Jyväskyläläisopiskelijat **Marica Paukkeri**, 25, ja **Viljami Vaarala**, 22, etsivät ensi kesän harjoittelupaikkaa avoimin mielin. Yt-neuvottelujen vaikutus paikkojen määrään mietityttää, mutta paniikki on kaukana.

”Kaikki tietävät, että harjoittelupaikat ovat kiven alla. Ilmassa on realismia. Uskon silti, että jos tekee kovasti töitä paikan eteen, se palkitsee kyllä”, Paukkeri sanoo.

Sekä Jyväskylässä että Tampereella yliopisto järjestää ensimmäisen palkallisen harjoittelupaikan osalle opiskelijoista. Jyväskylässä yhteistyötä tehdään kolmen mediatalon kanssa. Tampereen harjoittelujärjestelmässä on mukana peräti 50–60 toimitusta.

Amk-opiskelijoiden asema on huonompi: esimerkiksi Haaga-Heliassa suuri osa harjoitteluista tehdään edelleen tessin harjoittelupalkkaa selvästi pienemmällä korvauksella tai jopa palkattomina.

”Varmasti suuri osa toivoisi, että saisi tessin mukaista harjoittelupalkkaa. Usein toivotaan myös parempaa perehdyttämistä ja enemmän palautetta”, toimittajakoulutuksen johtaja **Anne Leppäjarvi** sanoo.

Etenkin jos samaa työtä tehdään palkalla ja palkatta rinta rinnan, omanarvontunto ja usko työnantajan oikeudenmukaisuuteen ovat koetuksella. Leppäjarven mukaan harjoitteluihin ollaan silti enimmäkseen tyytyväisiä. Ne voivat poikia palkallista jatkoa tai töitä freelancerina.

Journalistiliiton koulutusasiamies **Nina Porra** kertoo monen luottamusmiehen kantavan huolta siitä, miten harjoittelujen ohjaamiseen jää aikaa.

”Jos ei saa rahallista korvausta, muttei oikein ohjaustakaan, herää vakavia kysymyksiä, miten harjoittelun tarkoitus toteutuu.”

Tulevan kesän kollegoilta harjoitteluun suuntaavat toivovat juuri ohjausta ja palautetta.

”Jotkut ovat kertoneet saaneensa palautetta vain pari kertaa. Sitten on taputettu selkään, että ’lennä omilla siivilläsi, poika’”, Vaarala sanoo.

Paukkeri taas muistuttaa, että kirjoittamattomat säännöt eivät ole vasta-alkajalle tuttuja.

”Kaikissa toimituksissa on omat käytäntönsä. Niistä kertomalla ja puhumalla pääsee jo aika pitkälle”, hän sanoo.

Marja Honkonen

Tervetuloa liukuhihnalle, robotit!

2014 on vuosi, jolloin robottijournalismi lyö lopullisesti läpi, kirjoittaa Johanna Vehkoo.

Kun journalismin kriisivuosista kirjoitetaan tulevaisuuden historian kirjoissa, vuosi 2014 muistetaan yhdestä asiasta. Se oli vuosi, jolloin robottijournalismista tuli valtavirtaa.

Heinäkuussa 2014 yksi maailman suurimmista uutisorganisaatioista, uutistoimisto AP, alkoi käyttää robottitoimittajia talousuutisissaan. Oikeasti robotit ovat tietenkin algoritmeja ja tietokoneohjelmia, mutta robottijournalismista on tullut metafora kaikelle automatisoidulle, koneiden luomalle sisällölle.

Ensimmäinen kirjoittava algoritmi luotiin Yalen yliopistossa jo 40 vuotta sitten. Taloudellisesti kannattavien robotitoimittajien kehittäminen vain otti jokusen vuosikymmenen. Nyt niiden aika on tullut. Alan edelläkävijäfirmat tulevat Yhdysvalloista: Narrative Science ja Automated Insights, joilla on satoja asiakkaita muun muassa median, kiinteistökaupan ja urheilun alueilla.

Robottitoimittaja on monessa mielessä ihmistä parempi: se ei nuku, ei sairastu, ei mene lakkoon eikä turhaudu toisten työn äärellä. Se on tajutoman nopea, eikä se tee asia- tai kirjoitusvirheitä. Robotit ovat osoittautuneet erityisen päteviksi urheilujournalismissa ja pörssiutisissa, mutta niitä voi opettaa kirjoittamaan mistä vain, mihin liittyy tarpeeksi hyvää dataa.

Kenties päätähuimaavin esimerkki on automatoitu pörssi kauppa, joka toimii pitkälti ilman ihmiskäsien kosketusta. Koska taloustiedon pitää nykyisin olla niin nopeaa, ettei ihmisjournalisti siihen pysty, Thomson Reuters on kehittänyt tätä varten Newscope-nimisen systeemin. Siinä pörssirobotit eli algoritmit ostavat osakkeita sen perusteella, mitä tietoa ovat saaneet toisilta algoritmeilta eli uutisroboteilta.

Tähän mennessä robotit ovat ottaneet haltuunsa englannin lisäksi ainakin saksan, ranskan ja espanjan. Automated Insights aikoo opettaa Wordsmith-ohjelmalleen seuraavaksi korean, ja kuulemma suomenkielisestä projektista on ollut puhetta. Firma ei halua vielä paljastaa enempää.

AI:n kehittäjä **Joe Procopio** uskoo, että Wordsmithin voi ohjelmoida kirjoittamaan millä tahansa kielellä. ”Käytämme aina nativeja kielenpuhujia uuden kielen laaduntarkistuksessa. Kestää yleensä pari viikkoa säätää ohjelma siten, että se kuulostaa syntyperäiseltä kullakin kielellä”, Procopio kertoo sähköpostitse Pohjois-Carolinasta.

Robottitoimittajan suuri lupaus on sen skaalautuvuudessa. Yhteen juttuun kuluu parhaimmillaan

HELI SAARELA

Johanna Vehkoo
vehkoo@gmail.com
KIRJOITTAJA ON VAPAA TOIMITTAJA JA YKSI LONG
PLAYN PERUSTAJISTA.

”Robotin mahdollisuudet nopeisiin skuppeihin ovat Twitter-aikakaudella paljon paremmat kuin ihmisillä.”

laan alle sekunti, ja yksi ohjelma voi periaatteessa tuottaa tuhansia juttuja vuorokaudessa.

Siinä missä AP ennen julkaisi 300 pörssijuttua kvartaalissa, Automated Insightsin robotit tahkoavat sille 4 400 juttua per kvartaali.

Muutaman vuoden sisään verkossa julkaistavasta journalismista 90 prosenttia on koneen kirjoittamaa, niin kutsuttua automatisoitua sisältöä. Näin ennustaa **Kristian Hammond**, joka vetää Narrative Sciencea. Tämä ei kuulosta enää lainkaan utopistiselta.

Robotteja voi skaalata myös toiseen suuntaan: ne voidaan valjastaa palvelemaan hyvin pieniä erikoisyleisöjä, kuten nappulaliigan tai vaikka paikallisten pubiseurojen futissarjan seuraajia. Moni uskoo, että roboteissa on hyperlokaalin journalismin tulevaisuus. Algoritmeja on jo nyt ohjelmoitu seuraamaan paikallisesti esimerkiksi murhia, maanjäristyksiä ja kiinteistökauppaa.

Robotille kelpaa jopa yhden ihmisen yleisö:

Yahoo lähettää Fantasy Football -pelaajille raportteja heidän kuvitteellisten joukkueidensa kuvitteellisista peleistä. Kun eri lajien fantasy-pelaajia on 13 miljoonaa, yhdelle ihmiselle personalisoiduissa jutuissa alkaa olla taloudellista järkeä.

Mitä tämä tarkoittaa toimittajien ammattikunnan kannalta? Vievätkö robotit työpaikkamme?

Vastaukseksi voi esittää sekä optimistisen että pessimistisen skenaarion. Optimisti ajattelee, että konetyövoiman ansiosta ihmistoimittajille vapautuu enemmän aikaa oikeasti merkitykselliseen työhön. Antaa vain robottien tehdä liukuhihnahommat – kaikki voittavat! Useimmiten robotit tekevät työtä, johon ihmisen aika olisi muutenkin liian kallista.

Pessimisti ennustaa, että yhä useampi ihmistoimittaja saa potkut, koska robottityövoiman kustannukset ovat houkuttelevan alhaiset ja koska koneet tuottavat massoittain ”riittävän hyvää” sisältöä.

Pohjimmiltaan kysymys liittyy journalismin ansaintalogiikkaan: mainosrahoitteiselle medialle robotit lupaavat määrättömästi sisältöä ja näin ollen määrättömästi mainosnäyttöjä. Näin bulkkijournalismista tulee kannattavaa.

Tilaus- tai maksuuriipohjainen journalismi taas tarvitsee kalliita ihmistoimittajia tekemään niin korkealaatuista sisältöä, että ihmiset ovat valmiita siitä maksamaan. Kumpi on kustannustehokkaampaa, kysyy pessimisti.

Realisti sanoo, että jokaisen journalistin on ainakin syytä pohtia tarkkaan, mikä omassa työssä on sellaista, mihin algoritmi ei pysty.

Hyvässä lykyssä roboteista voi tulla näppäriä työkavereita, joille voi lykätä toisaalta epäkiinnostavat hommat ja toisaalta äärimmäistä tarkkuutta ja nopeutta vaativat tehtävät. Robotin mahdollisuudet nopeisiin skuppeihin ovat Twitter-aikakaudella paljon paremmat kuin ihmisillä. *Los Angeles Timesin* Quakebot todisti tämän viime vuonna uutisoidessaan ensimmäisenä maanjäristyksestä Kaliforniassa. Botti tunnisti uutiskriteerin: järjestys oli epätavallisen voimakas.

Roboteille on käyttöä toimitusharjoittelijan hommien lisäksi taustatoimittajina tai toimitussihteereinä. Ne voivat kerätä informaatiota aiheista, joista on olemassa joukkoälyn tuottamaa tietoa tai keskustelua sosiaalisessa mediassa. Kehittyvissä uutistilanteissa niiden on mahdollista haalia automaattisesti tietoa tapahtuman lähellä olevilta käyttäjiltä. Vaalien alla robotteja voi käyttää politiikan journalismin apuna, esimerkiksi havaitsemaan tiettyjä aihepiirejä tai trendejä poliitikkojen twiiteissä.

Narrative Sciencen tavoitteena on, että excel-tilukoista tulee yhtä antiikkisia kuin vanhoista reikäkorteista – miksi ihmisten tarvitsisi tulkita vaikeaselkoisia taulukoita, kun kone pystyy sekä analysoimaan datan että muotoilemaan siitä ymmärrettävän tekstin.

IBM:n tutkijat puolestaan ovat luoneet robotin, joka osaa etsiä tiettyjä Twitter-käyttäjää ja kysyä heiltä kysymyksiä. Kenties siinä on katugallupien tulevaisuus. ■

YHTEINEN
YMMÄRRYS

Mediatalo ESA on Päijät-Hämeen johtava mediayhtiö, joka on erikoistunut painettujen ja digitaalisten sisältöjen sekä mediapalveluiden tuottamiseen. Mediaperheeseen sisältyvät sanomalehdet, kaupunkilehdet, verkkopalvelut ja radio. Lisäksi Mediatalo ESA tarjoaa kuva-, ääni- ja videotuotannon ratkaisut sekä monipuoliset paino- ja jakelupalvelut.

Haemme INNOSTUNUTTA JA OSAAVAA MUUTOSJOHTAJAA

Etelä-Suomen Sanomat hakee päätoimittajaa, joka vastaa medialiiketoiminnan sisällöntuotannon johtamisesta ja kehittämisestä. Vahvan journalistisen osaamisen lisäksi odotamme valittavalta henkilöltä kykyä ja näkemystä johtaa sekä toteuttaa muutosta. Tavoitteena on johtaa ja kehittää mediasisältöjä sekä sisällöntuotannon prosesseja palvelemaan laajasti erilaisia kuluttajaryhmiä, sisällön eri jakelukanavissa.

Valittava henkilö seuraa media-alan kehitystä ja hän toimii moottorina uusien edistyskellisten toimintatapojen synnyttämisessä. Hän ymmärtää paikallisuuden merkityksen, hallitsee verkostoitumisen ja toimii alueen vaikuttajana. Hänellä on myös osaamista organisoinnista ja tavoitejohtamisesta.

Tehtävässä toimit uudistuvan ja alueensa johtavan mediatalon johtoryhmän jäsenenä. Vastuullasi on monimediallinen sisällöntuotanto sekä toiminnon strateginen kehittäminen. Tehtävässä pääset synnyttämään uutta osana osaavaa ja innostunutta Mediatalo ESan työ-yhteisöä.

Tehtävään liittyviin kysymyksiin vastaa toimitusjohtaja Jukka Ottela 27.11. klo 14-16 tai 2.12. klo 8-10 GSM 044 7360 202 ja hallituksen puheenjohtaja Jarkko Haukilahti 4.12. klo 14-16 GSM 044 7360 310.

Täytä hakemuslomake palkkatoiveineen ja liitä mukaan hakemuksesi ja CV:si osoitteessa uratori.mps.fi 7.12.2014 mennessä.

Etelä-Suomen Sanomat / Itä-Häme / ESS.fi / Radio Voima

mediatalo
ESA

Savon Sanomat on alueensa ykkösmedia, Suomen kuudenneksi suurin päivittäin ilmestyvä sanomalehti. Lehden kokonaistavoittavuus on 221 000 (KMT 2014) ja keskilevikki 57 235 (LT 2013). Sisältömme tavoittavat tehokkaasti lukijamme myös ripeästi kehittyvässä verkkopalvelussamme. Savon Sanomat kuuluu pörssi-noteerattuun Keskisuomalainen Oyj -konserniin.

Nyt olis töitä tarjolla.

Pestaamme

KESÄTOIMITTAJIA JA -KUVAAJIA

päätoimitukseemme Kuopioon sekä Ylä-Savon toimitukseen lisälmeen.

Paikkoja on avoinna uutis-, kulttuuri-, urheilu- ja verkkotoimituksissa. Tarvetta on myös arkistonhoitajalle.

Etsimiltämme henkilöiltä edellytämme ennakkoluulotonta asennetta, oivaltavuutta ja ideointitaitoja sekä alan kokemusta ja soveltuvaa koulutusta.

Me puolestaan tarjoamme mahdollisuuden työskennellä ja kerätä kokemuksia nopeasti kehittyvässä mediatalossa. Jos kiinnostuit, lähetä hakemuksesi 29.12.2014 mennessä.

Osoite toimittajahakemuksille on hakemukset@savonsanomat.fi. Työnäytteitä voi olla enimmillään viisi.

Kuvaajahakemukset osoitteeseen tuire.punkki@savonsanomat.fi. Kuvanäytteitä pyydämme maksimissaan kymmenen.

Lisätietoja pesteistä antavat

toimituspäällikkö Seppo Rönkkö puh. 050 597 9604 ja kuvatoimituksen esimies Tuire Punkki puh. 050 331 1502.

Emme käsittele paperilla tulleita hakemuksia. Valinnat teemme tammikuun loppuun mennessä.

**SAVON
SANOMAT**
savonsanomat.fi

Kynä on miekkaa vahvempi.

JOURNALISTI

Lue uusi
Journalisti
netistä **27.11.**

Verkkolehdestä
Journalistin
koko sisältö ja
ajankohtais-
asiaa.

**Journalistiliitto on somessa,
ole sinäkin!**

Löydät meidät Facebookista ja Twitteristä.

Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund

kirjat

Näyttävää uutisnostalgiaa

Etusivun uutisia kuuluu *Helsingin Sanomien* 125-vuotisjuhlallisuuksien pääesiintyjiin. Painavaan kahvipöytäkirjaan on koottu kovimpia etusivuja, uutissivuja ja lehtikuvia *Hesarin* ja *Päivälehd*-den historiasta.

Kirjaa selaillessa tulee nostalginen olo. *Hesari* ja monet muut lehdet ovat nyt tabloideja ja verkkojulkaisuja. Broadsheet-muotoisen etusivun näyttävyyteen on tabloidi-*Hesarin* ykkösaukeamalla vielä matkaa.

”Uutta muotoa vasta opetellaan”, myöntää kirjan etusivut valinnut HS-legendan **Unto Hämäläinenkin**.

Kirjan etusivuista Hämäläinen nostaa muistorikkaimmaksi elokuun 26. päivän lehden vuodelta 1991. Tuolloin Suomi ilmoitti diplomaattisuhteiden solmimisesta Baltian maihin. Kesäsunnuntaita uimarannalla viettänyt Hämäläinen kertoo mietiskelleensä naapurimaiden tilannetta.

”Ajoin pyörällä kotiin Lassiin, puhelin soi. Toimitukseen oli saatu tieto hallituksen ulkoasiainvaliokunnan yllättävästä kokouksesta. Hyppäsin saman tien junaan.”

Manu Haapalainen

ETUSIVUN UUTISIA.
UUTISSIVUJA JA VALOKUVIA
125 VUODEN AJALTA.
HS KIRJAT 2014.

Oma ääni eetteriin

Nella Keski-Oja, teksti
Saana Säilynoja, kuva

Kevätaurinko polttaa nuorisokeskuksen ympärillä rehottavaa nurmea. Sisällä, nuutuneiden tuolien puoliympyrässä, viitisentoista nuorta kuuntelee hiiskumatta **Kaisa Osolaa**.

Johannesburgissa, Westbury Youth Centressä, opetellaan radiojutun rakentamista.

”Miettikää viisi pääkysymystä, joihin haluatte haastateltavan vastaavan”, Osola sanoo ja hätistää opiskelijat kirjoitushommiin.

Helsingin Kallion lukion opettajat **Kaisa Osola** ja **Matias Harju** ovat

muuttaneet vuodeksi Johannesburgiin Etelä-Afrikkaan perustaakseen Westbryn nuorisokeskukseen radiotaitoja opettavan työpajan.

”Ensimmäisistä harjoituksista lähtien aihepiiri oli innokkaimmilla heti oma yhteisö, sen ongelmat ja tarinat”, Harju kertoo.

Tarinat ovat rankkoja. Moni köyhän lähiön nuorista on käyttänyt huumeita. Osa käy vapaaehtoisilla kursseilla avovankilasta käsin.

Halu oppia uutta ja päästä elämässä eteenpäin on silti kova. Vaikka kaikista ei kaksikon työpajassa radiotoimittajia tulisi, uudet taidot täydentävät cv:tä ja pönkittävät itsetuntoa.

Tärkein media. Adele Ockers-Mbu (oik.) valmistautuu haastattelemaan jazzmuusikko Cyril Peterseniä. Tekniikkatreeneissä mukana Michal Sheik sekä opettajat Kaisa Osola ja Matias Harju.

”Median näkökulmasta täältä tulee vain pahoja uutisia, mutta kaupunginosasta saa irti myös hyviä tarinoita. Ne ehkä rohkaisevat nuorta, joka miettii, kumman tien valitsee”, Kaisa Osola toivoo.

Opettajien tavoitteena on tarjota opiskelijoiden parhaita juttuja paikallis- ja yhteisöradiokanaville. Samalla julkinen puhe alueesta rikastuisi ja nuorten ääni vahvistuisi.

Radiopajaan osallistuva **Chellon Palmer**, 23, on entinen huumeidenkäyttäjä ja vanki. Aikaisemmin hän kiersi kouluissa kertomassa tarinaansa.

”Intohimoni on puhua ihmisille, mutta en voi olla monessa paikassa yhtä aikaa. Siksi rakastuin radioon.”

Radion kautta Palmer haluaa kertoa kotiseutunsa historiasta ja ihmisistä.

”Vaikka alue voi olla vaarallinen, haluan olla ulkona ihmisten parissa.”

Pienen radiolinjan perustaminen johonkin Afrikan maahan on Matias Harjun ja Kaisa Osolan pitkäaikainen haave. Radio on yhä mantereen tärkein media.

”Radiota on halpa tuottaa ja kuunnella. Pikkuhiljaa internet alkaa tulla tärkeimmäksi, mutta se on edelleen aika huonosti saatavilla”, Harju vertaa.

Harju toimii Kallion lukion arjessa musiikin lehtorina sekä valo- ja äänitekniikan opettajana, Osola median ja puheilmaisun opettajana.

”Teemme koko vuoden töitä, että työpajasta voisi tulla pysyvä ja että joku nuori saisi tämän vetämisestä työpaikan ja palkkaa. Se on se isoin haave”, Osola sanoo.

RADIOTYÖPAJAN JUTTUJA VOI KUUNNELLA OSOITTEESSA
[HTTPS://SOUNDCLOUD.COM/WYCRADIO](https://soundcloud.com/wycradio).

kirjat

Muutakin kuin propagandaa

Talvi- ja jatkosodan aikaisia suomalaisia sarjakuvia ja pilapiirroksia on tunnettu huonosti, eikä aiheesta ole ollut olemassa yleisesitystä. **Ville Hänninen** ja **Jussi Karjalainen** ovat koonneet näyttävään ja informatiiviseen *Sarjatulta!* -teokseen valtavasti suomalaista lehdistöhistoriaa.

Sota-ajan kuvista syntyvä kuva on ennen kaikkea monipuolinen. Propagandaa (nykyajasta katsoen sekä hauskaa että vähemmän hauskaa) on paljon, mutta niin on muutakin. Karjalainen nostaa erikoiseksi esimerkiksi siitä muusta *Aamulehden* vuonna 1941 julkaiseman **Sigurd Laesvirran** lähes dadaistisen

sekoilusarjakuvan *Sotamies Kalle Pinnari*.

”Sota-aikana sai hommia aikamoinen määrä amatööripiirtäjiä”, Karjalainen sanoo.

”Näin punk- ja pienleh-
tiajan kasvattina oli jännä huomata, että villeimmillään heidän tuottamansa matsku muistuttaa aivan elävästi 60-70-lukujen underground-lehtiä.”

Manu Haapalainen

VILLE HÄNNINEN
& JUSSI KARJALAINEN:
SARJATULTA! SOTA-AJAN SUOMALAISET
PILAPIIROKSET JA SARJAKUVAT.
JALAVA 2014.

palkinnot

Ilmianna nerokkuudet

Tekikö kollegasi juuri jotain mahtavaa? Teitkö itse? Janoatko tunnustusta ystävällesi? Janoatko itsellesi?

Pulitzeria ette ehkä kumpikaan voi voittaa, mutta maaliskuussa valitaan jälleen Bonnierin suuren journalistipalkinnon saajat. Ehdokkaita saa ilmiantaa kilpailun järjestäjälle journalistipalkinnon verkkosivun kautta vielä loppuvuoden ajan.

Palkintoja jaetaan vuoden jutulle, vuoden journalistille ja vuoden teolle sekä uutuutena vuoden kirjalle.

Median lajilla ei ole merkitystä. Palkinnon voi voittaa loistamalla niin printissä, televisiossa,

radiossa kuin internetissäkin, ja sen arvo on jokaisessa kategoriassa 7 500 euroa. MTV3 televisioi laatujournalismin näkyvyyttä lisäävän kilpailun palkinnonjakotilaisuuden suorana lähetyksenä 11. maaliskuuta 2015.

Viime vuonna palkittiin vuoden juttuna MTV Uutisten **Timo Haapalan** juttu ulkoministeriön tietomurrosta, vuoden journalistina *Helsingin Sanomien* **Saska Saarikoski** ja journalistina tekona Ylen vihapuheen vastainen *Me tiedämme missä asut* -projekti.

Manu Haapalainen

SUURIJOURNALISTIPALKINTO.FI

tes-päivystys

PETRI SAVOLAINEN
edunvalvontajohtaja

SANNA NIKULA
työehtoasiamies

TERHI TARVAINEN
työehtoasiamies

MAIJA RANINEN
työehtoasiamies

TYTTI ORAS
työehtoasiamies

JUSSI SALOKANGAS
työehtoasiamies

Tilastokeskuksen Itsensätyöllistäjät 2013 -tutkimus julkistettiin hiljattain. Edunvalvontajohtaja Petri Savolainen, olit mukana tutkimuksen asiantuntijaryhmässä. Mitä hyvää kerrottavaa sen perusteella on freelancetoimittajille ja -kuvaajille?

Tutkimus kertoo työn imusta. Työntekeminen itsensä työllistävänä koetaan henkisesti palkitsevaksi. Tutkimus vastaa Journalistiliiton TNS Gallupilla teettämiä freelancereiden työmarkkina-tutkimuksia.

Mitkä nousevat itsensätyöllistäjien suurimmiksi ongelmiksi?

Tutkimuksen mukaan 29 prosenttia itsensä työllistävästä kuuluu alimpaan tulokymmenykseen. Verojen jälkeen heillä jää käteen enintään 1000 euroa kuussa. Itsensätyöllistäjänäisista puolet kuuluu alimpaan tuloviidennekseen. Huono ansiotaso rinnastuu huonoon neuvotteluasemaan työehdoista.

Tutkimuksen piirissä olleista 42 prosenttia oli vaihtanut statustaan esimerkiksi työntekijästä yrittäjäksi viimeisen vuoden aikana. Tämä luo painetta perinteiselle kaksijakoiselle sosiaali- ja työttömyysturvajärjestelmälle, joka rakentuu sille, että olet joko palkkatyössä tai yrittäjä.

Miten itsensä työllistävien toimittajien ja valokuvaajien ansiotaso on kehittynyt viime vuosina?

Liiton työmarkkinatutkimusten mukaan freelancereiden tulot ovat jo pidempään polkeneet paikallaan ja viime vuosina jopa laskeneet. Alityöllisten osuus on kasvanut.

Onko sinulla kysyttävää työehdoista? Kysy meiltä, liiton tes-asiamiehet vastaavat:

Journalisti@journalistiliitto.fi

Mitä asioita kannattaa erityisesti huomioida, kun on edessä siirtyminen palkansaajana työskentelemisestä yrittäjyyteen?

Työlainsäädännön ja liiton neuvottelemien työehtosopimusten vähimmäisturvaa ei ole, vaan työnteon ehdoista on neuvoteltava itse. Sosiaaliturva perustuu YEL-vakuutukseen, joka free-

lancerin on itsensä järjestettävä ja maksettava. Toimeksiantajalta saatu palkkio ei ole sama kuin työnantajan maksama palkka.

Raportin perusteella voisi päätellä, että ero palkansaajuuden ja yrittäjyyden välillä ei ole aina kovin selvä. Millaisissa tapauksissa näin voi olla?

Näennäisyrittäjyydestä voidaan puhua, jos toimeksiantajana on entinen työnantaja ja työnteke muistuttaa läheisesti palkansaajana tehtyä työtä. Samoin jos asiakkaita on yksi tai vain korkeintaan muutama ja merkittävä osa tuloista tulee yhdeltä, mikä kertoo taloudellisesta riippuvaisuudesta.

Freelancetoimittajien suuri ongelma on huono ansiotaso ja siihen yhdistettynä väliinputoajuus työttömyys- ja sosiaaliturvassa. Miten tätä voitaisiin parantaa?

Työlainsäädännössä on täsmennettävä, milloin on kyse palkkatyöstä ja milloin aidosta yrittäjyydestä. Kilpailulainsäädännössä on tulkittava, että itsensätyöllistäjät kuuluvat työmarkkinakäsitteen piiriin, jolloin työn vähimmäisehdoista voidaan neuvotella yhteisesti. Sosiaali- ja työttömyysturvassa on tunnistettava siirtymät eri työnteon muotojen välillä.

kieli

Käännöksiä ja väännöksiä

Kaikista uutisista ei pääse perille, ovatko ne käännöksiä vai väännöksiä. Erityisesti olen ulalla teksteistä, joiden yhteydessä mainitaan sellaisia olentoja kuin AP, AFP ja BBC.

Kyse on siis ulkomaan uutisista, jotka perustuvat tai nojautuvat ulkomaisten uutistoimistojen tuottamiin teksteihin. Samalla ne perustuvat tai nojaavat johonkin muuhun kieleen kuin suomeen.

Kääntämisestä on viime vuosina keskusteltu isoin kirjaimin. Ammattia ei oikein arvosteta. Käännöstöitä ei teetetä ammatteisilla. Jos teetetään, työstä ei haluta maksaa.

Mieluummin siis käännellään itse. Olinhan minäkin nuoruudessa viikon kielikurssilla Lontoossa! Ja onhan meillä Googlesakin kääntäjä, ihan hyvä ja aivan ilmainen!

Mutta mutta. Tee se itse -käännöksissä mennään harmitavan monesti metsään. Lehtijutuissa käännösongelmat näkyvät vaikkapa siinä, että sujuva lukeminen tökkää ja lukijan ajatus katkeaa.

Joskus alkuperäistekstin rakenteen kääntäminen suomeksi osoittautuu melkein ylivoimaisen vaikeaksi tehtäväksi: ”Pavut köyhille koululaisille tarkoitettua ruokaa varten toimittaneita yrityksiä vastaan saatetaan nostaa rikossyyte.”

Joskus kääntäminen sanasta sanaan ei toimi: ”Pidämme sormemme ristissä, **Sisay** sanoo **FT:lle**.” Suomeksi pidettäisiin peukut pystyssä.

Joskus vieraan kielen malli sekoittaa ymmärryksen siirtä, missä muodossa verbiä seuraavan substantiivin kuuluisi olla: ”Hongkongin johtaja vetoaa mielenosoittajia lopettamaan...”

Joskus kääntäjää hämäävästi eri kielten samankaltaiset sanat, jotka kuitenkin tarkoittavat eri asioita. Tavallista on sekoittaa biljoonat ja triljoonat. Suomen triljoona on miljoona biljoonaa, biljoona miljoona biljoonaa ja miljardi tuhat miljoonaa.

Englannissa billion tarkoittaa joko miljardia tai biljoona; sanaa trillion käytetään sekä biljoonasta että triljoonasta; triljoonaa saatetaan olla myös quintillion. Hm, taidanpa kilauttaa kääntäjälle!

Vesa Heikkinen

vesa.pekka.heikkinen@luukku.com
KIRJOITTAJA ON SUOMEN KIELEN DOSENTTI JA TIETOKIRJAILIJA.

historia

POIMINTOJA VANHOISTA JOURNALISTEISTA.

Painiminen vähentynyt Pressissä

Journalistin raportti Yrjönkadun Pressiklubilta kuvaa oivallisesti ammattikunnan muuttumista.

”Journalistien juoma- ja muitakin tapoja työkseen seuraava Pressiklubin henkilökunta sanoo, että viimeisten viiden vuoden aikana asiakkaiden käyttäytymisessä on tapahtunut selvä muutos. Klubia pyörittävä **Hannu Puisto** sanoo diplomaattisesti, että toimittajien juomavat ovat muuttuneet ravintoloitsijan kannalta epäedullisempaan suuntaan.

’Esimerkiksi pitkät lounaat ovat selvästi vähentyneet.’

Ravintolapäällikkö **Pirjo**

Laine pelkistää toteamalla, että toimittajat ovat tulleet tylsemmiksi. Tai ’pojat ovat kasvaneet aikuisiksi’. Juomatapojen siistiytymistä todistaa se, ettei kukaan ole saanut porttikieltoa Pressiin viime vuosina. Ihan steriiliksi homma ei silti ole mennyt. Eteisessä saatetaan painiakin vielä, mutta harvoin.

Aikuisiksi kasvaneiden poikien tilalle ei ole tullut uutta sukupolvea. Laine arvelee, että aikaisemmin nuorten toimittajien oli pakko käydä Pressissä.

’He saivat sieltä työhönsä liittyvää tietoa. Nyt asiat hoiduvat muulla tavalla.’

16.11.1995

Vaikka juomatavat ovatkin tulleet hillitymmäksi, tupakkaa lehdistöklubilla poltetaan entiseen tahtiin. Tupakan myynnissä ei viime vuosien lama eikä uusi tupakkalaki ole näkynyt.

Asiakkaina toimittajat ovat henkilökunnan mielestä muita vaativampia. – –

Pirjo Laine tuli Pressiin – – ravintola Motista ’vähäksi aikaa’. Ensimmäistä kahta vuotta hän sanoo järkytyksen ajaksi.

’Hyppäys Motista oli kova. Kun tulin tänne kumartelin ja teitittelin.’”

Timo Kilpi
KIRJOITTAJA ON HISTORIAAN ERIKOISTUNUT TOIMITTAJA.

Muutoksen merkkejä. Pressiklubi on aina kuvastanut ajan henkeä. Juomatavat muuttuivat jo viime vuosituhanalla.

notiser

Osäkert på Yle

I mitten av november blev det klar att 74 personer sägs upp på Yle och att personalstyrkan minskar med 160 årsverken. På Svenska Yle sägs fem personer upp och sju årsverken sparas på annat sätt.

Sebastian Bergholm, programarbetarnas förtroendeman på Svenska Yle, säger att känslan av osäkerhet är stor.

”Det har varit den tyngsta hösten sedan jag började på Yle 2002. Alla har berörts på något sätt och många av de visstidsanställda har ännu inte fått veta om de får fortsätta.”

Pensionslösningar, omplacementar och visstidsanställningar som inte förnyas bidrog till att antalet uppsagda inte blev det på förhand uppskattade 185. Men, färre frilansare och vikarier kan enligt Bergholm ha långt gående följder.

”På Fakta och fiktion finns det risker för att frilansarnas specialkunnande går förlorat. På Nyheterna kan mindre resurser för vikarier leda till att allt blir mer fragilt, innehållet tunnare och pressen på de anställda större.”

Parallellt med samarbetsförhandlingarna pågick och pågår fortfarande en förnyelse av organisationen.

”Vår gamla organisation har inte fungerat speciellt bra alla gånger. Men sparåtgärderna är så radikala att vi tills vidare inte har kunnat glädjas åt förändringarna.”

Lina Laurent

FJF väljer ny ordförande

Journalistförbundets fullmäktige, förbundets högsta beslutsfattande organ, sammanträder 10–12 december i Helsingfors med nyvalda ledamöter. Fullmäktigeledamöterna ska bland annat ta ställning till verksamhetsplanen och budgeten för 2015 och välja ordförande för en ny fyraårsperiod.

I valet möts två kandidater: förbundets nuvarande ordförande **Arto Nieminen** (56) och **Hanne Aho** (41). Aho jobbar som grafiker på *Suomen Kuvalehti* och är ordförande i Tidskriftsjournalisternas förbund i Finland. Nieminen har lett Journalistförbundet sedan 2006.

Lina Laurent

Konstkritiker växer inte på träd

Professionella recensenter behövs mer än någonsin i en tid när var och varannan hasplar ur sig omdömen. Frågan är bara vad deras insatser anses vara värda i reda pengar.

Johan Svenlin, text
Karolina Isaksson, foto

tidningarna har svårt att rekrytera recensenter, medan amatörtyckarna breder ut sig. Men vem vill, i ärlighetens namn, sätta flera timmar på att bevaka ett kulturevenemang, sedan bjuda på en analys som bygger på en gedigen ämneskunskap bara för att få sin välunderbyggda recension häcklad på sociala medier? Allt detta för några tiolappar i ersättning.

”Ja, det är ofta ett otacksamt uppdrag. Det finns läsare, och till och med proffsartister, som inte inser att recensioner är subjektiva texter”, säger **Lotta Lappinen**, kulturredaktör på *Österbottens Tidning*.

Men det är ett viktigt uppdrag. I slutet av november ordnar hon för andra gången en snabbutbildning för kritiker. För två år sedan gick åtta kandidater kursen och av dessa har fyra blivit regelbundna recensenter för tidningen.

”Ersättningen kommer inte i närheten av den tid man sätter ner på en konstrecension.”

Camilla Granbacka,
konstkritiker för bland annat Hbl

”Det är ett ständigt problem att hitta bra recensenter som inte är för djupt inblandade i den verksamhet som ska recenseras. Det behövs distans för att både recensenten och uppdragsgivaren ska vara trovärdig. För oss har det varit svårast att hitta recensenter för klassisk musik.”

Efter höstens ansökningsprocess har åtta kandidater antagits till *ÖT*:s kritikerutbildning. I kursens första del går

de igenom regler för skrivandet, textens innehåll och struktur. Därefter kommer erfarna recensenter och berättar om kritikerrollen och till sist får kandidaterna ett riktigt avlönat recensentuppdrag. Under kursen framgår också vilka ersättningsnivåer de kan förvänta sig.

”Huvudförtroendemannen i mig protesterar verkligen mot att ersättningarna till recensenter är så låga. De varierar lite beroende på svårighetsgrad och annat, men de var låga redan för flera år sedan och har inte stigit sedan dess.”

Konstkritikern Camilla Granbacka har skrivit för *Hufvudstadsbladet* i nio år och har upprepade gången försökt höja ersättningen, 120 euro, för en recension av en konstutställning.

”Ersättningen kommer inte i närheten av den tid man sätter ner på en konstrecension. För att skriva proffsigt om en konstutställning förutsätts att man har en kontinuerlig överblick över hela konstvärlden och i synnerhet att man följer med vad som händer på den nationella konstscenen. Dessutom bör man läsa in sig på den aktuella utställningskatalogen, som ibland omfattar ett trettiotal olika konstnärer.”

Sedan tar det sin tid att se själva utställningen och smälta den till en analytisk text. Vid det laget är timtaxan ganska låg.

Granbacka skriver för flera tidskrifter, hon har gett ut en konstabok, tagit konstkuratorjobb och fått kritikerstipendier som gjort det möjligt för henne att fortsätta med sin kritikerkarriär.

”Det är omöjligt att försörja sig enbart som konstkritiker. Jag har många gånger övervägt att sluta, men samtidigt skulle det kännas tråkigt att ge upp all specialkunskap jag samlat på mig under många år.”

Hbl:s tidigare kulturchef **Philip Teir** valde tidigare i år att säga upp sig och bli frilansande författare, trots att han visste vilka ersättningsnivåer som gäller för kulturskribenter.

”Jag har ett författarstipendium för tillfället, men visst inser jag att det är orim-

ligt att kulturredaktionernas frilansbudgetar inte stiger i samma takt som löner och levnadskostnader i samhället.”

En allmän ekonomisk räddningsplan i Svenskfinland brukar vara att vädja till fonderna. Den satsning som Svenska Kulturfonden gjorde 2010, när tidningarnas kulturredaktioner fick var sin öronmärkt pott, är ihågkommen med nostalgi på de finlandssvenska tidningarna. På *ÖT* användes tillskottet till intervjuer och reportage som inte varit möjliga att förverkliga med den ordinära budgeten.

”Det gav oss en möjlighet att satsa på essäer, planera helheter, arbeta med texter och ge skäliga ersättningar till skribenter. Vi sökte stödet på nytt för *Hbl*:s kulturredaktion men fick avslag”, säger Philip Teir.

Annika Pråhl, ombudsman på Svenska Kulturfonden, medger att det funnits önskemål från många kulturredaktioner att fortsätta satsningen.

Det är ett otacksamt jobb, men någon ska göra det. Lotta Lappinen, kulturredaktör på Österbottens Tidning, värvar nya recensenter till tidningen genom att ordna en kurs. "Amatörteater och proffsproduktioner bedöms med två olika måttstockar, men kritikerns uppgift är alltid att skriva sin subjektiva åsikt."

"Det var en satsning vi gjorde för att uppmärksamma behovet av kulturjournalistik. Vi såg en klar förbättring under den period som satsningen pågick, men vi har valt att inte ta med det i verksamhetsplanen. Risken är att tidningarna drar in sina egna anslag till kulturredaktionerna om vi delar ut stödet år efter år", förklarar Pråhl.

Hon hänvisar till fondens arbetsstipendier och projektstipendier för konstkritiker.

"Vi stöder konstkritiken indirekt genom personliga stipendier som gör det möjligt att arbeta med enskilda projekt eller att fortbilda sig inom konstkritik."

I den pågående tidningskrisen ser Philip Teir det som en möjlighet att kulturredaktionerna går tillbaka till en modell med färre anställda och fler frilansare.

"På 1960-talet fanns två personer på *Hbl:s* kulturredaktion. De fyllde kultursidorna med material från externa skriben-

ter och såg till att många olika röster hördes."

Även en sådan modell kostar pengar och kräver ett stall av kunniga konstkritiker. Samtidigt går trenden mot att samma texter publiceras i olika tidningar som hör till samma mediekoncern. I Svenskfinland cirkulerar texter även mellan koncerner.

Enligt Teir behöver kultursidorna texter som läsarna antingen gillar eller ogillar, inte sådana som lämnar dem likgiltiga. I viss mån ger han **Kaj-Gustaf Bergh** rätt för hans inlägg i journalistikdebatten och Teir tycker att konsumentupplysningsbitten känns lite föråldrad på kultursidorna. Läsarna kräver numera mer av kultursidorna än bulkbevakning av skivor.

"Hans argument om att alla numera kan söka fram information på nätet är en allmänt spridd uppfattning. I stället för 20 skivrecensioner på samma dag bör man hitta kritiker som kan skriva om en obskyr grindcore-skiva så att en 80-åring tycker att det är intressant." ■

från sidan

Lina Laurent

lina.laurent@vintermedia.fi

SKRIBENTEN ÄR I NOVEMBER OCH DECEMBER GÄSTLÄRARE PÅ SVENSKA SOCIAL- OCH KOMMUNALHÖGSKOLAN.

Den döda glesbygden

Studenterna kastar i tur och ordning en knappnål på en vägkarta över södra Finland. En låg mur byggd av leksaksklossar avgränsar området där knappnålarna kan landa, avståndet till Helsingfors blir högst 150 kilometer.

Lepsämä, Kanunki, Kauraketo, Ahmoo, Ylike... Knappnålens spets pekar på byar och orter med namn som ingen av studenterna hört talas om tidigare. Dit ska de åka, helst med allmänna kommunikationsmedel. De ska stanna fem till sex timmar på orten, göra observationer, tala med människor och sedan skriva ett fältreportage: en berättelse med en röd tråd där både personbeskrivning, miljöbeskrivning och dialog finns med.

Hur studenterna lyckas i sitt uppdrag varierar. Många fokuserar på sin egen berättelse, på jakten efter intervjuobjekt, på kalla fingertoppar eller på sin resa till orten. Genom berättarjagen lyser låga förväntningar och en inställning om att det inte finns någonting intressant att skriva om.

Men sedan händer något – studenterna välkomnas av människor

Men sedan händer något – studenterna välkomnas av människor som förvånat men nyfiket ber den oväntade gästen stiga över tröskeln. En student blir hembjuden till en ensam pensionär, som inte tvekar att ta sin middagslur trots besöket. En annan pratar med barn i en byskola, som nästa år läggs ner. En tredje deltar i en litteratursirkel och blir bjuden på skumvin.

Det blir sexton beskrivningar av glesbygden och lika många möten med människor som alltför sällan får sin röst hörd i huvudstadsregionens stora medier.

En person som velat lyfta fram liknande berättelser är bildjournalisten **Touko Hujanen**. Om allt går som planerat publiceras "artesanlokaltidningen" *Uuden Maan Sanomat* före julafton. I tidningen lyfts personer och platser i det "mystiska" Nyland fram genom text och bild. När Hujanen den 16 november lade ut sitt projekt på gräsrotsfinansieringstjänsten Mesenaatti nådde han redan under det första dygnet minimimålet på 3 000 euro.

Glesbygden har uppenbart berättelser som intresserar och det gäller för oss journalister att vara där och lyssna. Men när Hujanen betonar det mystiska i vår närmiljö hoppas jag att journalister överlag och i allt större utsträckning skulle fokusera på glesbygden – inte för att den är exotisk utan för att den är ett lika naturligt bevakningsområde som vilket annat område som helst.

kolumni

Kari Kuukka
kari@docimages.fi
KIRJOITTAJA ON KUVAAJA
JA MULTIMEDIATUOTTAJA.

Luovaa hulluutta

Yt-harmauden keskellä luovuus nostaa päätään meilläkin. Silmiini osuu kolme esimerkkiä, jotka luovat uskoa tulevaan.

Viime viikolla julkistettu projekti *Uusi Inari* (www.uusiinari.fi) on aivan huippu. Ryhmä tamperelaisia alan opiskelijoita yksinkertaisesti vain päättää lähteä Inariin tekemään paikallismediaa kuukaudeksi.

Yksi nuorista kertoo motivaatiostaan: ”Kunnallinen päätöksenteko ja muut paikalliset asiat ovat äärimmäisen tärkeitä, koska ne vaikuttavat kaikkien jokapäiväiseen elämään. – – Ala muuttuu joka tapauksessa johonkin suuntaan, enkä keksi, miksi en haluaisi olla tekemässä sitä muutosta. En halua vain seurata sivusta ja valittaa, kun ei ole vakiintuista työtä tarjolla ja yt-kierre on hirveä, vaan haluan tehdä jotain.”

Jyväskylässä ilmestynyt *Torikokous* (www.torikokous.fi) on toinen hyvä esimerkki. Julkaisu tavoittaa jo 7 000 eri kävijää kuukausittain ja tarjoaa vaihtoehtoa muista tuuteista pursuavalle tasaiselle masalle.

Julkaisua väentää kasaan ryhmä kuvauksen, koodin ja kirjoittamisen ammattilaisia. Talkoovoimin, koska se on heistä tärkeää. He tekevät juuri sellaista paikallismediaa kuin he itse haluaisivat lukea.

Aivan omalla kiertoradallaan leijaa **Touko Hujasen** tekemä *Uuden Maan Sanomat*. Se haali alle vuorokaudessa toteutumiselleen asettamansa minimirahoituksen (mesenaatti.me/uudenmaan-sanomat). Se on signeerattu sanomalehti, josta tehdään rajattu painos. Kartonkilaatikossa toimitettuna, nyöri ympärillä. Se on taideteos ja luovaa hulluutta parhaimmillaan. Projekti, jonka katsojat ottivat avosylin – ja myös avoimin kukkaroin – vastaan.

Yhdistävät teemat näillä kolmella projektilla ovat intohimo, halu vaikuttaa, usko omaan tekemiseen, usko sen tarpeellisuuteen ja sen voimaan.

Eräs toinen nuori tekijä Inari-ryhmästä kiteyttää: ”Uskon ja toivon, että hyvin tehty sisältö löytää yleisönsä. Ihmisten tarve ymmärtää maailmaa ja vaikuttaa siihen ei lopu, vaikka paperi katoaisi.” Ei tietenkään lopu.

Steve Jobs sanoi kuuluisassa päättäjäispuheessaan Stanfordissa 2005: ”Kuolema on luultavasti elämän hienoin keksintö. Se siivoaa pois vanhaa ja tekee tilaa uudelle.”

Jokainen näistä kolmesta kertoo jostakin uudesta. Luovuudelle on selkeä tilaus.

Yt-harmauden keskellä luovuus nostaa päätään meilläkin. – – Sille on selkeä tilaus.

nimitykset

MTV:ssä **Kirsi-Marja Peräkylä** on nimitetty uutispäälliköksi. MTV:n reportteriryhmän hallinnolliseksi esimieheksi on nimitetty **Jouni Sipilä**, joka jatkaa myös radioryhmän esimiehenä. **Mirja Sipilinen** on nimitetty MTV:n ulkomaan uutisten tuottajaksi. Hänen vastuualueisiinsa kuuluu erityisesti Venäjän ja Itä-Euroopan uutistapahtumien seuraaminen ja raportointi. **Rita Strömmer** on nimitetty MTV:n Uutisten kansainvälisten yhteyksien koordinaattoriksi ja senior correspondentiksi.

Sanomalehtien Liiton julkaiseman *Suomen Lehdistön* päätoimittajana toimii liittojohtaja, FT **Jukka Holmberg**. Hän hoitaa tehtävää oman toimensa ohella. Toimituspäälliköksi on nimitetty FM **Riikka Virranta**. Hän on työskennellyt lehden toimittajana ja toimitussihteerinä. Lehden toimitussihteerinä jatkaa FM **Noora Autio**.

Riina Maukola on valittu

Teatteri&Tanssi+Sirkus-lehden vastaavaksi päätoimittajaksi. Tätä ennen hän on toiminut muun muassa tutkijana ja lehtorina Helsingin yliopistossa sekä esimiestehtävissä valtionhallinnossa. Hän on toiminut myös päätoimittajan sijaisena *Teatteri*-lehdessä vuosien 2005–2010 aikana. Maukola on väitellyt teatteritesteistä, lisäksi hän on YTM pääaineenaan tiedotusoppi. Lehden nykyinen vastaava päätoimittaja **Annukka Ruuskanen** siirtyy Työväen Näyttämöiden Liiton toiminnanjohtajaksi. Lehden toisena päätoimittajana jatkaa **Minna Tawast**.

Erkko Lyytinen on nimitetty **Iikka Vehkalahden** seuraajaksi Ylen dokumenttielokuvien ja Dokumenttiprojektin tuottajana. Hän on toiminut Ylen dokumenttitoimituksen tuottajana vuodesta 2010 ja vastannut Ylen omatuotantoisista pitkistä dokumenteista. Hän on tuottanut myös dokumentti- ja realitysarjoja.

Ylä-Karjalan uudeksi päätoimittajaksi on valittu YTM **Anu Saarelainen**. Päätoimittaja toimii myös Ylä-Karjala Oy:n toimitusjohtajana. Saarelainen on työskennellyt *Ylä-Karjalan* toimittajana kuusi vuotta. Nykyinen päätoimittaja **Pertti Meriläinen** jää eläkkeelle vuodenvaihteessa.

Journalistiliitossa on valittu työehtoasiamiehen määräaikaiseen tehtävään oikeustieteen ylioppilas **Sini Siikström**. Hän on palkattomalle vapaalle jäävän **Tytti Oraksen** sijainen toukokuun 2015 loppuun. Siikström on opinnoissa erikoistunut työoikeuteen, hän valmistuu vuodenvaihteeseen mennessä ja on tällä hetkellä töissä Super-liitossa.

Ylen toimittaja **Pauliina Ståhlberg** on valittu Suomen Lontoon instituutin uudeksi johtajaksi. Hän on viimeksi työskennellyt muun muassa ohjaajana, tuottajana ja toimittajana Ylen kulttuuri- ja asiaohjelmissa.

Oikeustieteen ylioppilas **Maija Raninen** on aloittanut Journalistiliiton työehtoasiamies **Valtteri Aaltosen** sijaisena. Hän työskentelee liitossa kevääseen 2015 saakka. Työoikeuteen erikoistunut Raninen on valtiotieteiden maisteri Turun yliopistosta. Hän on työskennellyt Tehy:ssä osa-aikaisena edunvalvontaneuvvojana.

Minkälaisia haasteita olet ehtinyt jo pestisi alkuvaiheessa kohdata?

Paljon tulee tietysti uutta. Uudessa työehtosopimuksessa on paljon haltuun otettavaa. Alana tämä on sellainen, että tessissä on paljon ehtoja joita muilla ei ole, esimerkiksi työaikamuotoja tarvitaan enemmän kuin monella muulla alalla. Vaikkapa jaksotyö on ohjelmatyöntekijöillä suhteellisen yleistä. **Tulit työhösi kesken Ylen suurten yt-neuvottelujen. Oliko hankala hypätä kesken mukaan näin isoon keissiin?**

Tietyllä tavalla kyllä, mutta Ylen yt-neuvottelujen hoitamisessa neuvottelijat, luottamusmiehet, toimiston henkilökunta ja muut ovat tehneet hienoa työtä. Olem-

me jakaneet työn niin, että minun osalleni tulee lähinnä auttaa yt:n jälkihoitoon liittyvissä kysymyksissä. **Olet ensi keväänä saamassa valmiiksi jo toisen maisterintutkintosi. Ilmeisesti olet kiinnostunut yhteiskunnasta melko laajalti?**

Kyllä. Valtiotieteistä saa ihan hyvää pohjaa ainakin työmarkkinajurisiin. Sieltä on saatavissa yhteiskunnallista ymmärrystä ja käsitystä yhteiskuntapolitiikasta sekä ympäröivästä maailmasta. Olen kiinnostunut historiasta, yhteiskuntapolitiikasta, työelämästä ja työmarkkinoiden toiminnasta.

Millaista journalismia kulutat?

Kaikenlaista. *Suomen Kuvalehteä* tulee luettua paljon. Se on suosikki, joka on

jäänyt poliittisen historian ajoilta, samoin *Ulkopoliitikka*. Muuten kevyempää. Ehdottomasti paperi-*Hesaria*, vaikka sähköistä mediaa tulee tietenkin muuten seurattua.

Tulet journalismin piiriin hiukan ulkopuolelta. Millaisena näet sen tulevaisuuden. Onko sitä?

On totta kai! Median murroksesta on kohkattu jo vuosikymmeniä. Edunvalvonnassa tulee huomioida erityisesti palkkauskysymykset. Kun työntekijöiden pitää ottaa haltuun uusia työntekövälineitä ja työtapoja, tulee miettiä kuinka se huomioidaan palkassa ja kuinka siihen koulutetaan. Edunvalvonnan tärkein tehtävä on edistää jäsenen työskentelyolosuhteita.

Manu Haapalainen

Valtuutetut toivovat liitolta lisää lobbausta

Janne Salomaa, teksti
Aino Huovio, kuva

Journalistiliiton valtuusto vaihtuu joulukuussa. Uudet valtuutetut toivovat liitolta yhteiskunnallista vaikuttamista, freelancereiden puolustamista ja tukea luottamusmielille.

Journalistiliiton ylin päättävä elin, valtuusto, vaihtuu joulukuussa. SJL:n jäsenyhdistykset ovat valinneet 79 valtuutettua, jotka kokoontuvat seuraavan neljän vuoden aikana vähintään kahdesti vuodessa päättämään liiton toiminnan suurista linjoista.

Journalisti kysyi seitsemältä eri yhdistystä edustavalta valtuutetulta ajatuksia tulevan kauden haasteista. Valtuutettujen näkemys Journalistiliitosta on varsin yhtenäinen: SJL:n pitää olla niin neuvottelupöydissä kuin yhteiskunnallisessa keskustelussa vahva vaikuttaja, johon journalismin ammattilaiset haluavat kuulua riippumatta työn muodosta.

Valppaana lobbausrintamalla

”Sähköisten palveluiden alv pitää saada samaksi kuin printtutuotteiden. SJL:n pitää kehittää lobbaustaan, sillä tuo ei jää ainoaksi tärkeäksi asiaksi. Printin alv:n pudotusta takaisin nolnaan pitää yrittää.”

Hannu Verronen, Pohjois-Suomen Sanomalehtimiesyhdistys (PSSY)

”Liiton pitää seurata aktiivisesti alan kehitykseen vaikuttavia poliittisia päätöksiä ja olla yhteydessä vallanpitäjiin. Median muutoksen keskellä SJL:n tulee ylläpitää journalistista työtä tekevien yhteiskuluvuutta ja ammatti-identiteettiä sekä muistuttaa ympäröivää yhteiskuntaa puolueettoman ja kriittisen journalismin tarkeydestä.”

Tarja Kovanen, Keski-Suomen Journalistit (KSJ)

Freelancerit – kaikkien asia

”SJL:n tulisi saavuttaa luottamuksellinen neuvotteluasema työnantajien kanssa myös freelancetyön suhteen, jotta voitaisiin sopia keskitetysti esimerkiksi tekijänoikeudellisista asioista ja palkkioista. Ainakin minimirajat olisi saatava.”

Tuoreita kasvoja. Jyrki Räikkä ja Mari Rakkolainen ovat uusia jäseniä SJL:n valtuustossa. Sari Korpela-Välisaarella alkaa toinen valtuustokausi. Räikkä työskentelee Helsingin Sanomissa, Rakkolainen Otavassa ja Korpela-Välisaari MTV:ssä.

Mari Rakkolainen, Suomen Aikakauslehdentoimittajain Liitto (SAL)

”Freelancetoimittajien asian pitää olla koko Journalistiliiton ja kaikkien yhdistysten asia. Myös työpaikoilla freet pitäisi mieltää osaksi samaa työyhteisöä.”

Jyrki Räikkä, Helsingin Sanomalehtimiesyhdistys (HSY)

”Liitossa on tehty liian monta virhettä, joilla freelancereita on karkotettu, kuten takkuillen sujunut jäsenmaksu-uudistus ja liian tiukat jäsenrajat. Mitä vähemmän vapaita journalisteja on mukana, sitä huonommin asioita pystytään hoitamaan.”

Ina Ruokolainen, Suomen freelance-journalistit ry (SFJ)

Muutoksiin on reagoitava

”Työehdoissa on päästävä yhteiseen minimiin. On kuljettava kohti yhteistä journalistisen alan tressiä. Ihmisiä ei saa pudota tressien ulkopuolelle, kuten MTV:n muutoksissa on käynyt.”

Sari Korpela-Välisaari, Radio- ja televisiotoimittajien liitto (RTTL)

”Alan työpaikat vähenevät, ja työpaikkansa säilyttävät joutuvat jatkuvasti opettelemaan uusia työtapoja ja tekniikoita. Usein uudet asiat on opittava tuosta vain muun työn ohessa. Siksi SJL:n tulee edistää jäsenten jaksamista työssä ja työhyvinvointia entistä ponnekkaammin.”

Anne Laurila, Etelä-Pohjanmaan Sanomalehtimiehet (EPSY)

Jäsenmäärä ei saa pienentyä

”Tärkeintä on säilyttää nuorten motivaatio kuulua liittoon. Kuuden viikon kesäloman asteittainen pyyhkiminen pois testistä ei tule kysymykseenkään.”

Hannu Verronen, PSSY

”SJL:n pitää kuunnella herkillä korvalla, mitä media-alalla tapahtuu. Liitto avasi jäsenrajojaan liian myöhään, vaikka oli jo selvästi näkyvissä, että alalle tulevat nuoret joutuvat siirtymään esimerkiksi viestintätoimistoihin.”

Sari Korpela-Välisaari, RTTL

”Liiton täytyy huolehtia niistäkin jäsenistään, joiden työhön sisältyy muuta kuin ydinjournalismia. Se ei hyödytä ketään, että erotellaan ’oikeat’ journalistit muista sisällöntuottajista, etenkin jos työntekijät eivät itse pysty päättämään sisällöistä.”

Ina Ruokolainen, SFJ

Pienetkin on huomioitava

”SJL:n pitää tuntea kenttä ja toimitustyön arki. Pienissäkin toimituksissa pitää huolehtia luottamusmiestoiminnasta, erityisesti kun työnantajapuoli haluaa jatkuvasti lisätä paikallista sopimista.”

Tarja Kovanen, KSJ

”Alueluottamusmiesten asemaa on kohennettava. Nyt lehdistön tressissä ei puhuta alueluottamusmiehistä mitään.”

Anne Laurila, EPSY

SJL:n rakenne syyniin

”Liiton kulurakenne tulisi tutkia perusteellisesti ja luopua sellaisesta, joka ei ole aivan ytimessä jäsenistön näkökulmasta. Paikallistason toiminnasta työpaikoilla luottamusmiesten tukena ei kuitenkaan pidä karsia.”

Mari Rakkolainen, SAL

”Järjestörakennetta pitäisi muokata niin, että se vastaisi paremmin tämän vuosituhannen todellisuutta. Yhdistysten välistä yhteistyötä pitäisi lisätä ja keinotekoisia rajoja häivyttää.”

Jyrki Räikkä, HSY

Valtuusto vaihtuu neljän vuoden välein

Journalistiliiton uusi valtuusto kokoontuu ensimmäisen kerran 10.–12. joulukuuta. Kokouksessa valitaan liitolle puheenjohtaja ja hallitus sekä linjataan toimintaa.

Valtuusto ja hallitus vaihtuvat neljän vuoden välein. Kukin yhdistys saa valita valtuutettuja suhteessa jäsenmääräänsä. Jokaiselle 18 jäsenyhdistykselle on taattu kuitenkin vähintään yksi valtuutettu.

Tutkijatyypin aikakauslehtimaailmassa

KUOLLEITA

Toimittaja **Pentti Särmä** kuoli nopeasti edenneeseen keuhkosityöpään 7. elokuuta juuri täytettyään 86 vuotta.

Särmä työskenteli *Talouselämä*-lehdessä toimittajana ja toimitussihteerinä neljän vuosikymmenen ajan vuoteen 1993 saakka, jolloin hän jäi eläkkeelle.

Uskollinen Pentti Särmä oli myös journalistien ammattiyhdistystoiminnalle. Hän oli SAL-aktivisti ja toimi muun muassa SAL:n säätiön sihteerinä sekä toimitti SAL:n vuosikirjaa 1970-luvun kuumimpaan aikaan. SSL:n hallituksessa hän istui SAL:n edustajana melkein koko 1980-luvun.

Talouselämä-aikaan kuuluivat myös jokavuotiset jänismetsäretket Itä-Suomeen, mikä määräsi erinäisiä toimintakalenteriaikatauluja. Eläkkeelle jäätyään Särmä paneutui

beagle-ajokoiriin. Hän kartutti niistä tietoa ja aineistoa enemmän kuin kukaan tässä maassa.

Google tietää kertoa paljon Pentin beagle-ansioista, mutta ei juuri mitään hänen toiminnastaan journalismissa. Tässä paljastuu miehen ominaislaatu: intohimoinen erikoistuminen yhteen aiheeseen. Tässä mielessä hänessä oli enemmän tutkijan kuin toimittajan ainesta.

Tutkijaksi Pentti Särmä olikin suuntautunut opiskellessaan Yhteiskunnallisessa Korkeakoulussa vuodesta 1949 lähtien. Hän istui **Eino Suovan**, **Yrjö Ruudun** ja **Unto Kupiaisen** luennoilla. Hän myös vieraili Saksassa ja Itävallassa 1950-luvulla tapaa-alan tutkijoita kuten Zeitungswissenschaftin perustajana tunnettua **Emil Dovifatia** – tietävästi ainoana suomalaisena.

Pentin ennen kuolemaansa

Tampereen yliopistolle lahjoittamat kirjat, artikkelit ja luentomateriaalit todistavat ainutlaatuisesta paneutumisesta lehdistö- ja tiedotusoppiin silloin kun se meillä oli vasta muotoutumassa. Hänessä meillä on alan pioneeri samassa sarjassa kuin **Pertti Hemánus** ja **Osmo A. Wiio**.

Ullamaija Kivikuru
Kaarle Nordenstreng

KIRJOITTAJAT TUNSIIVAT PENTTI SÄRMÄN
YHTEISTYÖKUMPPANINA.

POHJOISMAIDEN NEUVOSTON TOIMITTAJA-APURAHAT 2015

haettavissa

Pohjoismaiden neuvosto jakaa vuosittain toimittaja-apurahoja kaikissa Pohjoismaissa. Apurahoilla halutaan antaa toimittajille mahdollisuus lisätä tietämystään Pohjoismaista ja pohjoismaisesta yhteistyöstä.

Apurahoja voivat hakea paitsi vapaat toimittajat myös päiväleh-
tien, aikakauslehtien, radion, tv:n ja verkkomedioiden palveluk-
sessa olevat toimittajat.

Pohjoismaiden neuvosto voi asettaa etusijalle hakemukset, jotka liittyvät kansalaisjärjestöjen pohjoismaiseen yhteistyöhön. Neuvostoa kiinnostaa se, miten nämä verkostot ja yhteistyömuo-
dot vaikuttavat parlamentti- ja hallitustason viralliseen pohjois-
maiseen yhteistyöhön ja millainen rooli niillä on pohjoismaisessa
demokratiassa ylipäätään.

Viimeinen hakupäivä on 16. tammikuuta 2015 klo 16.15.
Apuraha on käytettävä vuoden kuluessa sen myöntämisestä.

Katso lisätietoja ja ohjeet osoitteesta
www.norden.org/toimittaja-apurahat2015

Pohjoismaiden neuvosto
Suomen valtuuskunta
00102 EDUSKUNTA

*Pohjoismaainen yhteistyö on yksi maailman laajimmista alueellisista yhteistyörakenteista. Yhteistyöhön osallistuvat Suomi, Ruotsi, Norja, Tanska ja Islanti sekä Ahvenanmaa, Färsaaret ja Grönlanti. Pohjoismaiden neuvosto on Pohjoismaiden parlamentaarikkojen yhteistyöfoorumi, joka on tiiviisti sidoksissa Pohjoismaiden ministerineuvos-
tossa tehtävään hallitusyhteistyöhön.*

NORDISKA RÅDETS JOURNALISTSTIPENDIER 2015

lediga att ansöka

Nordiska rådets journaliststipendier delas årligen ut i alla nordiska länder. Stipendierna ska ge journalister möjlighet att öka kunskapen om de nordiska länderna och om nordiskt samarbete.

Både frilansjournalister och journalister anställda i dagspress, vid tidskrifter, radio, tv och webbmedier kan ansöka om stipendium.

Nordiska rådet kan prioritera ansökningar som på olika sätt behandlar det nordiska samarbete som föregår i olika intresse-
organisationer i de nordiska länderna. Hur påverkar dessa nät-
verk och samarbeten det officiella nordiska samarbetet på parla-
ments- och regeringsnivå och vilken roll har de för demokratin
i Norden i stort?

Sista ansökningsdag är den 16 januari 2015 kl. 16.15. Beviljade stipendiemedel ska användas inom ett år efter beviljandet.

För närmare information och instruktioner om ansökan i Finland och på Åland, se **www.norden.org/journaliststipendier2015**.

Nordiska rådet
Finlands delegation
00102 RIKSDAGEN

Nordiska rådet
Ålands delegation, PB 69
22101 MARIEHAMN

Det nordiska samarbetet är ett av världens mest omfattande regionala samarbeten. Det omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt Färöarna, Grönland och Åland. Nordiska rådet är de nordiska parlamentarikernas samarbetsforum, som är nära kopplat till regeringsarbetet i Nordiska ministerrådet.

Haluatko työskennellä Suomen parhaassa uutistoimituksessa?

Haemme huippuosaajiemme joukkoon kesätoimittajia. Olet etsimämme henkilö, jos olet kiinnostunut yhteiskunnasta ja ilmiöistä, jotka vaikuttavat ihmisten arkeen. Sinulla on kokemusta uutistyöstä ja monimediallinen työskentelykin on sinulle tuttua. Tulet töihin juttuidea mukana ja olet aikaansaava sekä joustava. Toivomme myös, että alan opintosi ovat loppusuoralla.

Täytä sähköinen hakemus 8.12. mennessä
www.mtv.fi/yritys/tyopaikat/avoimet_tyopaikat
Hakemuksia ja mahdollisia työnäytteitä emme palauta.

Lisätietoja antaa hallinnollinen toimituspäällikkö
Ulla Rannikko puh. 010 300 300.

MTV:hen kuuluvat Suomen johtavat mediat niin tv:ssä, radiossa kuin verkossakin. MTV3, Sub ja AVA ovat koko kansan tuntemia, maksuttomia tv-kanavia. Maksullisia tv-palveluja voi seurata MTV Total -paketin kautta. Verkossa MTV:n merkittävimmät sivustot ovat mtv.fi ja radionova.fi. MTV Katsomo tarjoaa MTV:n kanavien ohjelmat netissä. Verkossa toimivan Filmnetin kautta voi seurata C More -kanavien sarjoja ja elokuvia. MTV:hen kuuluu myös Suomen kuunnelluin kaupallinen radiokanava Radio Nova.

Haemme vuosilomasijaisiksi

KESÄTOIMITTAJIA

Olet etsimämme, jos sinulla on perusvalmiuksia media-alalle, innostusta ja ideointikykyä. Arvostamme hyvää koulutusta ja työkokemusta. Etsimme myös taitkokemusta omaavia kesätoimittajia.

Käy täyttämässä hakulomake osoitteessa www.kalevakonserni.fi ja liitä mukaan vapaamuotoinen hakemuksesi työnäytteineen. Haku aika päättyy **19.12.2014**.

Tiedustelut: Pekka Vuollo, pekka.vuollo@kaleva.fi, puh. 0400 529 059.

Kaleva Oy on Oulussa toimiva vakavarainen monimedia-yhtiö. Lehtiliiketoimintamme päätuote, sitoutumaton sanomalehti Kaleva on 69 540 (LT 2013) levikillään Pohjois-Suomen suurin ja Suomen neljänneksi suurin seitsemäpäiväinen sanomalehti. Digitaalisen liiketoimintamme päätuote Kaleva.fi on Pohjois-Suomen suurin ja Suomen kolmanneksi suurin sanomalehtien verkkopalvelu. Lisäksi tuotamme digitaalisia palveluita ja ratkaisuja eri kanaviin kuluttajille ja yrityksille sekä luomme kontakteja kuluttajien ja yritysten välillä. Konsernin tytäryhtiöt kustantavat kaupunkilehtiä sekä harjoittavat paino- ja jakelutoimintaa. Hoidamme konserniin kuuluvassa jakeluyhtiössä sanomalehti Kalevan ja muiden painotuotteiden jakelua Oulussa ja ympäristökunnissa. Vuoden 2013 liikevaihtomme oli 56,8 milj. euroa ja konsernissamme työskentelee noin 500 henkilöä.

WWW.KALEVAKONSERNI.FI

KALEVA

WWW.KALEVA.FI

Pressikortit tulevat joulukuussa

• Vuosien 2015–2016 pressikortit postitetaan Suomen Journalistiliiton jäsenille joulukuussa.

• Kortissa on vakuutustunnus, erillistä vakuutuskorttia ei tarvita. Eläkeläisjäsenen kortissa ei ole vakuutustunnusta, koska liiton matkustaja- ja tapaturmavakuutus ei koske heitä.

• Korttia ei myöskään lähetetä jäsenille, joilla on selvittämättömiä jäsenmaksurästejä. Kortin saa, kun rästit on maksettu.

• Erillisen kuvallisen kortin saa tilaamalla liiton nettisivujen ohjeen mukaisesti. Se on myös kansainvälinen pressikortti. Se maksaa 20 euroa ja on voimassa yhdessä kuvattoman kortin kanssa.

Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund

Haemme

KESÄTOIMITTAJIA

■ PAIKKA

Määräaikainen.
Pääsääntöisesti 1.6. – 31.8.2015

■ TARJOAMME

Kiinnostavia tehtäviä nykyaikaisessa mediatalossa. Tarvitsemme uusia tekijöitä Keskipohjanmaan uutis-, kulttuuri- ja urheilutoimituksessa. Haemme kesälomittajia myös konsernin yhteistoimitukseen Ylivieskaan, Kokkola-lehteen sekä Lännen Median toimitukseen Kokkolaan ja Helsinkiin.

■ ARVOSTAMME

Alalle soveltuvaa koulutusta ja kokemusta sekä idearikkautta, omaaloitteisuutta ja yhteistyökykyä.

■ LISÄTIETOJA

hannu.lehto@kpk.fi puh. 020 750 4408

■ HAKEMINEN

www.kp24.fi/tuuraaja2015
15.12.2014 mennessä

■ Keski-Pohjanmaan Kirjapaino Oy

Keski-Pohjanmaan Kirjapaino -konsernin päätoimialoja ovat julkaiseminen, painaminen ja ohjelmistoliiketoiminta. Konserni työllistää noin 180 henkilöä. Sen vuotuinen liikevaihto on noin 27 milj. euroa. Konserni julkaisee yhdeksän lehteä ja niiden yhteistä verkkopalvelua KP24.fi.

**KESKI-POHJANMAAN
KIRJAPAINO OY**

Maaseudun Tulevaisuus on Suomen suurin erikoisanomalehti. Lehden levikki on 80 750 (LT 2013) ja lukijoita sillä on 329 000 (KMT s2013/k2014). Lehti ilmestyy kolmesti viikossa.

Etsimme nyt
äitiysloman sijaiseksi toimitukseemme

TAITTAVAA TOIMITTAJAA

Taittavan toimittajan tehtäviin kuuluu normaalin uutistyon lisäksi toimitussihteerin työtä osana lehden toimitussihteeritiimiä.

Edellytämme hakijalta kokemusta sanomalehtitaitosta, ymmärrystä visuaalisen suunnittelun merkityksestä lukijalle sekä InDesign-taitto-ohjelman hallintaa.

Tehtävään kuuluvan toimittajan työn osalta edellytämme sanomalehden normaalin uutistyon hyvää hallintaa. Maa- ja elintarviketalouden sekä muiden maaseudun elinkeinojen tuntemus katsotaan eduksi.

Lisätietoja antavat toimituspäälliköt Jussi Martikainen ja Tiina Taipale tai päätoimittaja Lauri Kontro
p. 020 413 2100

sähköpostit:
jussi.martikainen@maaseuduntulevaisuus.fi
ja tiina.taipale@maaseuduntulevaisuus.fi

Lähetä hakemuksesi työnäytteineen osoitteella:
Jussi Martikainen
Maaseudun Tulevaisuus
PL 440, 00101 Helsinki

Hakemuksen tulee olla perillä
viimeistään 12.12.2014

Kuoreen tunnus
"Taittava toimittaja"

MAASEUDUN TULEVAISUUS

KESKIPOHJANMAA KALAJOKILAAKSO NIVALA LESTIJOKI KP24.fi

Perhonjokilaakso

Kokkola

Selänne

HAAPAVESI-LEHTI

KALAJOKI

suoraan asiaan

KIRJOITTAJA OTTAA KANTAA.

Vastine Journalistin Aarnio-juttuun

Kiitos epäonnistuneesta jutusta koskien rikostoi-
mittajien jakautumista kahteen leiriin (*Journalisti*
13/2014, *Kahden leirin sota*). Olipa mieltäylentävää
huomata, miten piittaamattomasti oman etujärjestöni
ammattilehti rikkoi jutussa tarkkuuden, objektiivivi-
suuden ja lähdekritiikin perussääntöjä.

Kokonaisen erikoistoimittajaryhmän ammattietii-
kan kyseenalaistaminen yhden yksittäisen aiheen
uutisoinnin pohjalta on naurettavaa.

Harvempi rikostoiimittaja saa kutsukortin todis-
tamaan lainrikkomista. On pakko luottaa lähteisiin.
Mitä syvemmin tapaus kuorii yhteiskunnan kulisse-
ja, sitä tarkemmin tieto on tarkistettava ennen jul-
kaisua.

Jokainen uutistoiimittaja tietää, että uutinen syn-
tyy aivan kevyesti ilman kirjoittajan omaa mieli-
pidettä asiaan. Nyt reilut 80 uutistyoiläistä pyrit-
tiin tekemään naurettaviksi sen perusteella, miten
muutamien henkilöiden väitetään toimineen Kehä
kolmosen sisäpuolella.

Mikäli tulkintani yleistävästä sävystä on väärä,
ihastelen sitä, miten sujuvasti pääkaupunkiseudun
ulkopuolinen toimittajatyö saadaan jatkuvasti pyy-
hittyä pois Suomen kartalta.

Yksittäiset toimittajat ovat saa-
neet Helsingin huumepoliisin entiseltä
päälliköltä **Jari Aarniolta** sisäpiiri-
tietoja. Rikoksista epäillään virkamie-
hiä ja poliisitutkinnan pöytäkirjat ovat
vielä salaisia. Sisäpiirirytkökset pal-
jastuvat aikanaan, siihen saakka kuu-
lusteluissa käyneet toimittajat ovat il-
maisukiellossa.

Artikkeli opetti sormi pystyssä rikostoiimittajien ri-
vejä epäilty-, syytetty- ja tuomittu-termien käytössä.
Ja mätki samalla moukarilla omaa syytettyjen pen-
kiään ilman oikeuslaitoksen ratkaisuja tai mustamaa-
lattujen henkilöiden mahdollisuutta puolustautua.

Oma lukunsa on se, että toimittajien ammattilehti
julkaisi artikkelin tarkistamatta kirjoittajan omia kyt-

köksiä ja taustoja.

Käsittämättömimpänä pidän, että etujärjestön
sanansaattaja julkisti liiton jäsenestä suorasukaisen
ja alentavan solvauksen. Ni-
men mainitsematta jättämi-
nen ja naurettavan jeesuste-
leva sävy ei lievennä loukka-
usta, jonka kohteena olevan
toimittajan henkilöllisyys on
huomattavan ihmisjoukon
tiedossa.

Näen Aarnio-keissin ym-
päriillä porisevan myrkkyliehen – johon kritisoimani
juttu kuuluu – yhtenä pääraaka-aineena koko toimit-
tajajoukkoa jo pitkään vaivanneen egoismin. Sen si-
jaan, että ykkössijalla olisi yhteiskunnan epäkohtien
raakkaaminen, yhä merkityksellisemmäksi nostam-
me sen, kuka on uutisen tekijä tai kirjoittaja.

Rebekka Härkönen

RIKOS- JA OIKEUSTOIMITTAJA, TURUN SANOMAT

Virhe kaaviossa

Journalistissa 13/2014 julkais-
tiin ihan mielenkiintoinen juttu
”Aarnio-toimittajista”. Jutun yh-
teydessä julkaistiin myös kaavio,
jonka tarkoituksena oli osoit-
taa, ketkä rikostoiimittajista pitä-
vät **Jari Aarniota** syyllisenä ja
ketkä syyttömänä. Kaaviossa oli
mainittu myös oma nimeni, jo-
ka oli sijoitettu ”syytön”-puolen
äärilaidalle. Tällainen tulkinta
on totuudenvastainen.

Omalla kohdallani Aarnio-
jutun alkuasetelma oli sellainen,
että oli helppo ajatella kysy-
mys olevan samanlaisesta rikos-
tutkinnasta kuin edelliselläkin
”kierroksella” eli virkarikoksista,
joita puitiin muutama vuosi
sitten tuomioistuimissa ja joissa
Aarnion syytteet kaatuivat.
Lisäksi minulla oli poliisilähteitä,
joita pidin äärimmäisen luot-
tettavina. Tästä muodostin alku-
tilanteessa mitä ilmeisimmin vir-
heellisen käsityksen.

Kun virallista tietoa tuli enem-
män, käsitykseni muuttui nope-
asti. Ratkaiseva käänne tapah-
tui, kun Helsingin käräjäoikeus
vangitsi Aarnion törkeistä huu-
mausainerikoksista ja vangitse-
miset jatkuivat viikkojen ja kuu-
kausien perään. En siis ole Aar-
nion puolustelija, en sijoitu
kumpaankaan leiriin enkä katso
kuuluvani *Journalistissa* julkais-
tun kaavion äärilaidalle.

Aarnion tilanne vaikuttaa

tähän asti saatujen tietojen va-
lossa hyvin vakavalta. Loppu-
jen lopuksi syyllisyyskysymyksen
päättää kuitenkin tuomioistuin
eikä media.

Mika Lahtonen

ALIBIN PÄÄTOIMITTAJA

Oikaisuja

Journalistissa 13/2014 julkaistiin
Kahden leirin sota -jutun yhtey-
dessä grafiikka, jossa toimittajia
on sijoitettu kuvitteelliselle
kartalle sen mukaan, millainen
mielikuva *Journalistin* toimituk-
selle on heidän työnsä kautta
syntynyt **Jari Aarnion** ”syylli-
syydestä” tai ”syyttömyydestä”.
Kukaan heistä ei jutuissaan ole
ottanut kantaa siihen, onko Aar-
nio syyllistynyt rikoksiin. Tätä
periaatetta tähdennetään myös
Journalistin ohjeissa (kohta 35):
”Jos tutkintapyyynnöstä, syyt-
teestä tai tuomiosta on julkaistu
uutinen, asiaa on mahdollisuuk-
sien mukaan seurattava loppuun
saakka. Oikeudenkäynnin aikana
ei pidä asiattomasti pyrkiä vai-
kuttamaan tuomioistuimen rat-
kaisuihin eikä ottaa ennakolta
kantaa syyllisyyteen.”

Samassa jutussa kerrottiin
huhuja ”erään toimittajan ja
viranomaisen ’epäilyttävän läm-
pimistä väleistä’”. Tämä speku-
latiivinen toteamus on perustee-
ton eikä sitä ole asianmukaisesti
tarkistettu.

Journalistin toimitus

Oikaisu

Journalistissa 13/2014 kerrot-
tiin *Yrittäjät.fi*-sivuston julkais-
seen jutun, jonka mukaan julki-
sen sektorin suhteellinen osuus
bkt:sta olisi Suomessa noussut
58 prosenttiin. Julkisia menoja ja
bkt:ta vertaillessa tarkastellaan
kuitenkin kahden eri tunnuslu-
vun välistä suhdetta, ei toisen
osuutta toisesta. Oikeammin
olisi katsoa julkisen talouden
tuottaman arvonlisäyksen osuut-
ta koko kansantalouden arvon-
lisäyksestä. Se oli vuonna 2012
Suomessa 20 prosenttia.

Journalistin toimitus

JOURNALISTI

Ilmestymisaikataulu

2014

aineisto | ilmestyy

15 10.12. 18.12.

2015

1 7.1. 15.1.
2 28.1. 5.2.

Ilmoitusmyynti:

ilmoitukset.journalisti@
journalistiliitto.fi

Kauneimmat Joululaulut
tekee hyvää

Toimittajien Kauneimmat Joululaulut
Lähetyskirkossa, Tähtitorninkatu 18, Helsinki
Keskiviikkona 10.12. kello 17.00

Jouluglögä ja jouluisia herkuja tarjolla kello 16.00 alkaen.
Tilaisuuden juontajana toimii Ville Talola.

Laulutoivomuksensa esittävät: Urpu Sarlin, Sofia Torvalds,
Hannu Pesonen ja Katri Merikallio.

Tervetuloa laulamaan yhdessä!

 SUOMEN LÄHETYSSEURA

Etsi Xpertti

SINULLE, JOKA ETSIT TUTKIJAA JUTTUUSI

www.etsixpertti.fi

**PALVELUN TARJOAVAT YLIOPISTOT,
TUTKIMUSLAITOKSET JA**

 SUOMEN AKATEMIA

STT >

STT-Lehtikuva on Suomen johtava uutis- ja kuvatoimisto, joka tuottaa luotettavaa journalismia kotimaisen median, yritysten ja yhteisöjen tarpeisiin.

Asiakkaitamme ja yhteistyökumppaneitamme ovat myös kaikki merkittävät kansainväliset uutistoimistot. STT-Lehtikuvassa työskentelee noin 150 tiedonvälityksen ammattilaista.

Keskustoimituksemme sijaitsee Helsingin keskustassa Kampissa, mutta ytoimittajamme työskentelevät Australian Sydneyssä. STT-Lehtikuva on maan johtavien viestintäyhtiöiden omistama.

STT-Lehtikuva
Malminkatu 16 A | PL 550
00101 Helsinki
puh. (09) 695 811
www.stt-lehtikuva.fi

Haemme kesäksi

TOIMITTAJIA, KUVATOIMITTAJIA JA KUVAAJIA, GRAAFIKOITA

eri osastoillemme.

Oletko sinä luotettavaan ja nopeaan journalismiin kykenevä, rohkea, luova ja kielitaitoinen toimittaja tai kuvatoimittaja? Vai visuaalisuuden merkityksen ymmärtävä, taitava kuvaaja?

Arvostamme oma-aloitteisuutta, ryhmätyötaitoja, näkemyksellisyyttä sekä kiinnostusta viestinnän uusiin muotoihin, kuten digijournalismiin.

Haemme toimittajia kotimaan ja ulkomaan aiheista kirjoitettavaan 24h-toimitukseen, talous-, politiikka-, kulttuuri-, rikos- ja oikeusasioista kirjoitettavaan yhteiskuntatoimitukseen, aluetoimituksiin Tampereelle ja Ouluun sekä urheiluun, deskiin ja grafiikkaosastolle. Deskitoimitukseen etsimme netti- ja radiouutiset hallitsevia, kieleen intohimoisesti suhtautuvia toimittaja-toimitussihteereitä.

Tarjoamme mielenkiintoisia työtehtäviä arvostetun brändin parissa journalismin näköalapaikalla.

Lisätietoja voi kysyä toimitusten esimiehiltä, puh. vaihde 09-695 811.

Lähetä vapaamuotoinen hakemus liitteineen 11.12.2014 mennessä sähköpostilla osoitteeseen STTRekrytointi@stt-lehtikuva.fi. Merkitse sähköpostin otsikkoon, mille osastolle haet (esim. Kesätyöhakemus 24h-toimitukseen). Sähköpostiviestin koko enintään 2 Mt.

Vi söker även

SOMMARVIKARIER

till FNB:s svenska redaktion. Ansökningarna riktas till STTRekrytointi@stt-lehtikuva.fi. Eventuella frågor som berör sommarjobb på svenska redaktionen kan riktas till redaktionens chef Jan Snellman, tel. 09-695 812 30.

Onko tarinasi lehtiin kirjoitettu?

Kesätoimittajia Kauppalehteen

Astu sisään paraatipaikalla sijaitsevaan mediamaailmaan ja laita näppis sauhuamaan. Meillä on tarjolla innostavaa kesäpuhdetta asiaansa vihkiytyneille toimittajille, toimitussihteerille ja kuvatoimittajalle. Pääset osaksi Kauppalehden monimediatoimitusta, joka tuottaa uutiset Kauppalehden kanaviin, mobiiliin, verkkoon ja painettuun lehteen.

Sinä, jos kuka teet kesästäme ikimuistettavan tuomalla mukana oman panoksesi ja kokemuksesi uutistytöön, annoksen positiivista energiaa ja uudenlaisia tapoja ajatella. Olet aidosti kiinnostunut taloudesta. Sinulta löytyy lisäksi kielitaitoa ja rohkeutta tarttua toimeen.

Alma-talossa sinua odottavat ammattitaitoiset kollegat. Näköalapaikalla opit jatkuvasti uutta nopeasti muuttuvasta media-alasta ja pääset työskentelemään arvostetun brändin parissa.

Tehtävät ovat määräaikaista kesälomasijaisuuksia. Lisätietoja tehtävästä antaa toimituspäällikkö Jari Saario, puh. 010 665 2767 tai 040 512 8912.

Jos kiinnostuit, täytä hakemuslomake pikaisesti, kuitenkin viimeistään perjantaina 19.12.2014 osoitteessa www.almamedia.fi/avoimet_tyopaikat.

#kauppalehti
#almatalo

www.kauppalehti.fi
www.almamedia.fi

Kauppalehti

TAMPEREEN
YLIOPISTO

TAMPEREEN YLIOPISTO HAKEE JOURNALISTIIKAN VIERAILIJAPROFESSORIA LUKUVUODELLE 2015–2016

Journalistiikan vierailijaprofessorin tehtävä ajanjaksolle 1.8.2015–31.7.2016

Viestinnän, median ja teatterin yksikkö (CMT) hakee vierailijaprofessoriksi omalla alallaan erityisen ansioitunutta journalistia, jonka odotetaan jakavan kokemustaan sekä antavan panoksensa journalismin opetuksen ja tutkimuksen kehittämiseen.

Vierailijaprofessori osallistuu journalistiikan opetukseen eri tasoilla pitämällä esimerkiksi luentoja, työpajoja ja pienimuotoisia seminaareja.

Hakemukset jätetään yliopiston sähköiseen rekrytointijärjestelmään 5.12.2014 mennessä. Ks. <http://www.uta.fi/ajankohtaista/tyopaikat>, josta löytyy tarkempaa tietoa tehtävän luonteesta, palkasta sekä hakemuksessa vaadituista suunnitelmista ja muista liitteistä.

Tehtävää koskevat tiedustelut:

Johtaja Heikki Hellman,
040 571 3184,
heikki.hellman@uta.fi

Professori Ari Heinonen,
050 318 5927,
ari.a.heinonen@uta.fi

CMT - viestinnän, median ja teatterin yksikkö
uta.fi/cmt

Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund

PUHELINVAIHDE / TELEFONVÄXEL
(09) 6122 330

POSTIOSOITE / POSTADRESS
PL 252, 00531 Helsinki
Box 252, 00531 Helsingfors

VERKKOSIVUT / WEBBSIDOR
www.journalistiliitto.fi
www.journalistforbundet.fi

PUHELINPÄIVYSTYS / TELEFONJOUR
Laki- ja työehtoneuvonta /
Kollektivavtalsrådgivning
044 755 5000 (klo 13.00–16.00)
Jäsenmaksut / Medlemsavgifter
040 752 5372, 050 366 3501 (klo 9.00–11.30)
Muut jäsenasiat / Övriga medlemsärenden
050 369 4737 (klo 9.00–11.30)
Finka/ A-kassa
(09) 6120 2855 (ma–to klo 9.00–11.00)

SÄHKÖPOSTIT / E-POST
info@journalistiliitto.fi
jasenasiat@journalistiliitto.fi
(jäsenasiat/medlemsärenden)
etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi
fornamn.efternamn@journalistiliitto.fi

taka-ikkuna

KIRJOITTAJINA VUOROTTELEVAT JOURNALISTIN TOIMITTAJAT.

Carte blanche

Olin viime vuosikymmenellä mukana Yle Tee-malle tehdyssä ohjelmasarjassa. Sen katsojaluvut jäivät joihinkin kymmeniin tuhansiin. Se oli useimpien kollegoiden mielestä vähän.

Itse en ole koskaan käsittänyt, miten sellainen määrä ihmisiä voisi olla tv-ohjelmalle vähän. Oletteko kokeneet loppuun myytyä Olympiastadionia? Alle 40 000 ihmistä sinnekin mahtuu – mutta onhan tuo nyt ihan mahdoton määrä väkeä. Olen tehnyt pienlehteä verkkoon 57 lukijalle, ja luenoninut kolmelle opiskelijalle. Sekään ei ole vähän, jos yleisö on kiinnostunut.

Jos omasta lyhyestä Yle-urasta jokin jäi mietittävään, niin mailan puristaminen. Kun sisällöt tuotetaan julkisin varoin, usein ajatellaan, että ne eivät saa jäädä liian marginaalisiksi. Joku voi loukkaantua, kun ei ole tämän ohjelman kohderyhmää, vaikka on tavallaan tästäkin maksanut.

Tämän Journalistin sivulta kahdeksan alkavassa artikkelissa puhutaan yhtä ja toista siitä, millaisia ohjelmia Ylen pitäisi tehdä ja kuinka isoille yleisöille.

Yle-verossa tai muussakaan yleisradiotoiminnan rahoitusratkaisussa ei ole mitään järkeä, jos niihin sisältyy minikäänlainen taustaoletus siitä, millaista ohjelmaa tai millaista journalismia Ylen sillä rahalla pitää tehdä. Ylen on tarkoitus olla jotain mitä kaupallinen media ei ole. On hauskaa, jos ohjelmista syntyy miljoonamenestyksiä, mutta lähtökohteisesti Ylen tulisi olla utooppinen tila vailla tulosvastuuta kenellekään. Sinulle, minulle, hallintoneuvostolle, eduskunnalle, Sanoma Medialle, kenellekään.

Olen keskituloinen palkan-saaja. Maksan Yle-veroa 140 euroa vuodessa. Jos Ylen annetaan ja se haluaa noudattaa tätä ei sääntöjä -maksimiäni, maksan mieluummin kaksin veroin enemmän.

Manu Haapalainen

Termitalkoot Ylelle!

Tasa-arvoinen avioliittolaki on niin onnistunut kehystys, että se on terminä vakiintunut uutisiin. Yle Uutisten vastaava päätoimittaja **Atte Jääskeläinen** päätyi silti linjaamaan, ettei puolueettoman Ylen sovi käyttää positiivisesti latautunutta markkinointi-ilmaisua. Tässä Yle poikkeaa *Hesarista*, *MTV:stä* ja *STT:stä*, joiden mielestä ”tasa-arvo” ei sanana ole ilmeisesti enää kovin radikaali.

On hyvä olla tarkkana. Muutama muu poliittisesti latautunut sana kun on lipsahtanut Yleltäkin: pakoruotsi, maahanmuuttokriitikko, Lex Soininvaara, häirikösuusi, pakko-yrityttöisyys, laitton siirtolainen, nuorisotakuu ja energiansäästölampun muutamia mainitakseni. Tekipä *MOT* kokonaisen ohjelman otsikolla *Paskalaki*. Se ei ilmaisuna tietysti ole liian positiivinen.

Olisiko Ylellä termitalkoiden paikka? Pohtimista riittää jo siinä, onko yleisradio vähän turhan positiivinen markkinointitermi pirstoutuneeseen media-kenttään.

Marja Honkonen

Kaikki mukaan

Journalistin toimituksen duu-

Paljastava kysymys. Ilta-Sanomilla on sormi kansakunnan pulsilla. Lehden 11. marraskuuta käynnistämässä gallupissa kaksi viidestä myöntää syövänsä räkää. Jatkoaiheeksi Journalisti ehdottaa alakoulun klassikkoa ”Söisitkö mieluummin litran räkää vai kilon rupia?” Kun kansa on puhunut, pulinat pois. – Marja Honkonen

nia on tehdä journalismia journalismista, mutta meidät on haastettu.

Ilta-Sanomat kertoi 18. marraskuuta *Radio Rockin* aamutoimittajien **Jussi Heikelän** ja **Harri Moision** kiivaasta sanasodasta, kirolusta ja huutamisesta. Oudosta sanasodasta ja tappelusta oli ensimmäisenä uutisoinut *Itälehti*, joka oli lisäksi haastatellut Heikelää.

Illalla Heikelä twiittasi *IL:n*

soittaneen hänelle ja kysyneen, miltä mediapyöritys tuntuu.

Jos koko ala ottaa tästä mallia, kenenkään ei tarvitse enää taistella ulkopuolisten kanssa. Solidaarista on helpottaa toisten työtä käyttämällä jutuissa ja ohjelmissa runsaasti kohaututtavia ilmaisuja ja ikävää sävyä.

Tässä *Korporaation* pojilla (tai käsikirjoittajilla) on parannettavaa. Tällä kertaa kohun

keksiminen taisi keskustelun todelliseen sävyyn nähden vielä vaatia hieman luovuusresurssin turhaa käyttöä.

Nina Erho

Eivät muuten aio

Toisin kuin sitä jymyuttua luodessa toivoo, yksinkertaisin selitys on usein se oikea. Näin kävi myös, kun *Hämeen Sanomat* päätti selvittää omissa lehdessään julkaistun ”mysteeri-sen” ilmoituksen taustoja. Kuva-arvoituksen muotoon tehty mainos hyödynsi Illuminati-symboleita, jotka *Hämeen Sanomat* tunnisti heti tutuiksi dollarin seteleistä ja **Dan Brownin** romaaneista.

Salaliiton avasi soitto omalle ilmoitusosastolle. Sieltä yhytettiin ilmoituksen maksaja, joka myönsi mainoksen olevan saunaporukan vitsi.

Onneksi toimittaja ehti kuitenkin sitä ennen soittaa Athos-säätiön ortodoksimunkkeille ja kahdelle vapaamuurille. Heidän tietonsa löytyivät jutun mukaan edesmenneen päätoimittajan **Allan Liuhan** salaisesta muistikirjasta. Nyt on pengottu!

Perusteellinen tutkiva journalismi kannattaa. Olisihan *Aikovatko vapaamuurarit räjäyttää Hauhon rautatien kuunvalossa?* muuten ollut melko lyhyt juttu.

Marja Honkonen

Toimitusbaikeuksia

KASPER STRÖMMAN

ANTEEKSI, MISTÄ TE PUHUITTEKAAN! OLIN JUURI LUKEMASSA KUMMALLA KAHDESTA TERRORISTISTA ON JÄÄTÄVÄMPI BIKINIKROPPA. MITEN SITÄ VIDEOA KLIKATTIINKAAN?